

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ**

ТРЕТЯ СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №36

Стенограма пленарного засідання

17 липня 2020 року

Київ 2020

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

ТРЕТЯ СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №36

*Стенограма пленарного засідання
17 липня 2020 року*

Редакційне управління
Головного управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання тридцять шосте
(П'ятниця, 17 липня 2020 року)

Година запитань до Уряду	...4
Заяви депутатських фракцій і груп:	
«Голос»	...22
«Партія «За майбутнє» і «Довіра»	...23
Прийняття постанов:	
«Про Заяву Верховної Ради України щодо нелегітимного проведення загальноросійського голосування по поправках до Конституції Російської Федерації на тимчасово окупованій території України – в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, а також залучення до голосування мешканців тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях з незаконно виданими паспортами громадянина Російської Федерації»	...24
«Про утворення та ліквідацію районів»	...32
Прийняття Закону «Про оборонні закупівлі»	...40
Внесення змін до Закону України «Про Службу зовнішньої розвідки України» щодо діяльності Служби зовнішньої розвідки України	...41
Оголошення запитів народних депутатів України	...43
Виступи народних депутатів України з різних питань	...49
Закриття третьої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання	...59

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ТРИДЦЯТЬ ШОСТЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
17 липня 2020 року, 10 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, шановні колеги! Доброго ранку, шановні представники засобів масової інформації! Сьогодні в нас останній день роботи третьої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання. Я радий всіх бачити. Будь ласка, займіть свої місця і підготуйтеся до реєстрації.

Шановні колеги, готові реєструватися? Прошу реєструватися.

У сесійному залі зареєструвалися 214 народних депутатів України.

Бачите, забув нагадати, що треба реєструватися шляхом натискання зеленої кнопки «за», першої зліва, саме тому такий результат. Але, коли ми підійдемо до голосування, я впевнений, буде достатня кількість голосів для прийняття відповідних рішень Верховної Ради України.

Шановні колеги, сьогодні в нашого колеги народного депутата Львовчкіна Сергія Володимировича день народження (*Оплески*). Він є, немає?

Шановні колеги, у засіданні Верховної Ради України бере... (*Шум у залі*).

Ні, ні... Шановні колеги, ви ж повинні пам'ятати Регламент Верховної Ради України. Для початку нашої роботи кількість не є принциповою. Кількість народних депутатів є саме принциповою для прийняття рішень. Якщо під час голосування за законопроект немає 226 голосів, тоді, дійсно, не можна продовжувати засідання.

У пленарному засіданні Верховної Ради України беруть участь Прем'єр-міністр України Денис Анатолійович Шмигаль та члени Кабінету Міністрів України. Прошу їх привітати.

Відповідно до статті 229 Регламенту Верховної Ради України у п'ятницю з 10 години проводиться «година запитань до Уряду». За пропозицією депутатських фракцій та груп члени Кабінету Міністрів України сьогодні будуть відповідати на запитання про стан безпекового середовища довкола України та організацію проведення осіннього призову до Збройних Сил України. Пропонується наступний режим роботи: виступ міністра оборони України – 20 хвилин, запитання від депутатських фракцій та груп – до 21 хвилини, відповіді Прем'єр-міністра України та членів уряду на запитання від народних депутатів – 20 хвилин. Немає заперечень? Немає.

На трибуну для виступу запрошується міністр оборони України Андрій Васильович Таран.

ТАРАН А.В., *міністр оборони України*. Шановний Голово Верховної Ради України! Шановні народні депутати! Сьогодні мені запропоновано довести до вашого відома інформацію з наступних питань: стан безпекового середовища на сході України, з наголосом на кримський напрямок, і особливості організації призовної кампанії 2020 року.

Щодо першого питання. З метою недопущення дестабілізації ситуації на кримському напрямку керівництвом Міністерства оборони України, Генеральним штабом Збройних Сил України, командуванням операції Об'єднаних сил сплановано і проведено ряд конкретних заходів, зокрема, ідеться про створення умов, спрямованих на попередження загострення обстановки. Не хотів би вдаватися в подробиці про вдосконалення інженерних загороджень, системи відеоспостереження, дій Військово-Морських Сил і Сил спеціальних операцій, але для загалу можу зазначити наступне: підсилюється ведення розвідки, здійснюються заходи з ротації військ, уточнюються завдання, організовано тісну взаємодію з Національною гвардією України, Національною поліцією України, Службою безпеки України та Державною прикордонною службою України. З огляду на зазначене військові частини та підрозділи Збройних Сил України, які виконують завдання у складі операції Об'єднаних сил та вздовж адміністративного кордону Автономної Республіки Крим, готові до адекватного реагування на сучасні виклики і загрози вздовж державного кордону України. На сьогодні обстановка в районі виконання завдань угруповання військ Оперативного командування «Південь» контрольована.

Що стосується наголосу на кримський напрямок. Протягом останнього місяця в засобах масової інформації з'явилось багато повідомлень щодо можливості збройного нападу Російської Федерації, активізації бойових дій саме на кримському напрямку. Необхідно нагадати слова колишнього командувача армії США в Європі, а також низку статей у засобах масової інформації, де не лише повторили слова американського генерала у відставці, а й, зокрема, давали коментарі з боку експертного середовища. У цьому контексті хотів би зазначити, що нині ознак безпосередньої підготовки до активних бойових дій російських окупаційних військ поблизу адміністративної межі Херсонської області з тимчасово окупованою територією Автономної Республіки Крим не виявлено. На півострові не фіксуються дії зі створення ударних угруповань. Проте, пам'ятаючи про непередбачуваність рішень насамперед політичного керівництва Російської Федерації і, безумовно, військово-політичного керівництва Збройних Сил Російської Федерації, Збройні Сили України вживають певні заходи для запобігання загрозам і надання відповідної відсічі можливим діям з боку Збройних Сил Російської Федерації.

Я знаю, що члени Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки здійснили поїздку до Херсонської області, де мали можливість на власні очі побачити, що там насправді відбувається. Одночасно з врахуванням накопичення військ під приводом підготовки до стратегічних навчань «Кавказ-2020» керівництвом Міністерства оборони України і Збройних Сил

України планується в той самий час, в останню декаду вересня, провести стратегічне командно-штабне навчання «Об'єднані зусилля – 2020».

У рамках цього навчання нами планується перевірити спроможність Генерального штабу в новій структурі, J-структурі, діяти відповідно до стандартів НАТО; здатність організувати взаємодію з пунктами управління збройних сил країн – членів НАТО. Планується провести не лише командно-штабні навчання на наших полігонах, які розташовані на півдні України, а й під час їх проведення перевірити бойову готовність, провести бойові стрільби зенітно-ракетних комплексів, залучивши літаки Повітряних Сил, певні підрозділи і військові частини Сухопутних військ, а також інші військові формування.

Ми також очікуємо, що представники країн – членів НАТО зможуть взяти участь у цих навчаннях. На сьогодні нами поки що розробляється план, після – ми реалізуємо замисел, а план проведення навчання буде відповідним чином затверджений; тоді я вже зможу щось повідомити конкретніше. Але ця асиметрична відповідь, за нашою оцінкою, покаже насамперед готовність Збройних Сил України до гідної відсічі будь-яким спробам з боку Російської Федерації загострити ситуацію або почати масштабні бойові дії, хоча водночас, повторюю, ми не відмічаємо зараз реальної підготовки Збройних Сил Російської Федерації до збройного наступу у період проведення навчань «Кавказ-2020».

Стосовно призову на строкову військову службу в травні–липні цього року. Безумовно, через пандемію та карантин весняний призов 2020 року відбувається у безпрецедентних умовах. Відповідним указом Президента України, а також розпорядженням уряду призов перенесено на травень–липень, він триватиме до 31 липня цього року. Міністерство оборони України спільно з Міністерством освіти і науки України через засоби масової інформації надали вичерпні роз'яснення щодо порядку проведення призову на строкову службу, зокрема, насамперед молодих людей, які закінчують навчання за програмою підготовки бакалавра і виявили бажання навчатися за програмою підготовки магістра.

Відповідна інформація та доручення Генерального штабу вже доведені до керівників військових комісаріатів та до керівництва обласних і районних державних адміністрацій. Станом на сьогодні це питання загалом врегульовано. Місцевим органам освіти та науки, закладам освіти рекомендовано надавати відстрочку до 1 жовтня 2020 року. Усі бажаючі продовжити навчання за програмою підготовки магістра мають надати до військових комісаріатів відповідні документи від навчальних закладів, що і стане підставою для відтермінування призову до осені 2020 року.

Без ексцесів, безумовно, жодний процес не обходиться. У випадку виникнення якихось проблемних ситуацій Міністерство оборони України пропонує звертатися на «гарячу лінію», телефони є на сайті Міністерства оборони. Кожен випадок порушення прав здобувачів освіти ретельно розглядатиметься, а винуватці будуть притягнуті до відповідальності.

Окремо хотів би зауважити щодо випускників шкіл. Вони можуть абсолютно безперешкодно реалізувати своє право на продовження освіти. Рішенням

уряду було визначено, що громадяни віком 18-19 років можуть призиватися на строкову військову службу лише за власним бажанням, підтвердженим письмовою заявою.

Наведу кілька цифр статистики: в цьому році заплановано призвати 16 тисяч 460 осіб, зокрема до Збройних Сил України – 9 тисяч осіб, до Національної гвардії України – 5 тисяч 460 осіб, до Державної прикордонної служби України – 1300 осіб, до Державної спеціальної служби транспорту – 700 осіб. Станом на сьогодні з військових комісаріатів було відправлено для комплектування Збройних Сил України та інших військових формувань 9 тисяч 465 осіб, що становить 57,5 відсотка від загального плану, зокрема для Збройних Сил – 4 тисячі 780 осіб.

Хочу наголосити, що відповідно до частини четвертої статті 15 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» організація підготовки та проведення призову громадян України на строкову військову службу здійснюється міськими (районними) державними адміністраціями (виконавчими органами міських рад) у взаємодії з міськими (районними) військовими комісаріатами або територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки.

Я готовий відповісти на ваші запитання.

Дякую за увагу.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Шановні колеги, зараз ми переходимо до запитань. Прошу записатися на запитання до доповідача.

Народна депутатка Гришина Юлія Миколаївна, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

ГРИШИНА Ю.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую, пане міністре, за доповідь і за те, що ви у своїй доповіді звернули увагу на ситуацію, яка зараз відбувається з абітурієнтами. Дійсно, весняний призов цього року перенесено на літо. Наразі діти, які закінчили навчання на одному рівні освіти, але ще не вступили на наступний, опинилися в дуже складних умовах, оскільки їх викликають у військові комісаріати, вручають там повістки і потім, ми знаємо, є багато випадків, їх звідти не випускають.

Нам відомо, що їм дали відстрочку, яка спливає цими днями. Поясніть, будь ласка, ще раз, тому що це дуже актуально для великої кількості батьків і дітей, як випускникам реалізувати своє право на освіту, склавши іспити і вступивши до закладів вищої освіти, не порушуючи законодавство.

Дякую.

ТАРАН А.В. Ще раз наголошую. По-перше. При виникненні якихось проблемних ситуацій, будь ласка, нехай батьки телефонують на «гарячу лінію» Міністерства оборони України. У кожному конкретному випадку ми будемо розбиратися і вживати відповідні заходи для забезпечення права дитини на навчання.

По-друге. Треба також пам'ятати, знову повторюю, що організація підготовки та проведення призову здійснюється міськими або районними державними адміністраціями у взаємодії з військовими комісаріатами або територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки. І ми зробимо все можливе, щоб ситуацію владнати, відповідні роз'яснення Міністерства оборони України спільно з Міністерством освіти і науки України вже були надіслані до міських і районних державних адміністрацій. Якщо виникатиме така ситуація, я вважаю, що це неприпустимо, будемо її вирішувати. У будь-якому разі діти мають право на навчання і на отримання відповідної відстрочки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутат Батенко Тарас Іванович, депутатська група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

БАТЕНКО Т.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець).
Прошу передати слово народному депутату Ігорю Гузю. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Ігор Гузь. Будь ласка.

ГУЗЬ І.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 19, Волинська область, самовисуванець).
Доброго дня! Пане міністре, хочу звернутися з таким питанням. Я представляю місто Володимир-Волинський, де розташована 51 бригада. Уже декілька років стоїть питання будівництва 44-квартирного будинку для військових. Фактично будинок уже збудований, його треба ввести в експлуатацію. Сім'ї загиблих військовослужбовців, ветерани стоять у черзі, просять, молять. Будинок уже збудований, я там неодноразово був, міський голова там був.

Я вас дуже прошу: дайте протокольне доручення комусь із заступників поїхати туди, розібратися і забезпечити можливість людям там жити. Це 44 квартири, будинок готовий. Будь ласка, посприйте, щоб запустити цю процедуру.

Дякую.

ТАРАН А.В. Дякую. Відповідне доручення буде сьогодні дано.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це все, так?

Народний депутат Князевич Руслан Петрович, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

КНЯЗЕВИЧ Р.П., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Климпуш-Цинцадзе Іванні Орестівні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Іванно Орестівно.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України з Європейським Союзом (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний пане Андрію, шановний пане міністре! За даними журналістів, досі Міністерство оборони України не уклало жодного контракту на постачання основних видів боєприпасів для Збройних Сил України, починаючи від мін калібру 120 міліметрів і 82 міліметри та закінчуючи тепловізійними прицілами, далекомірами, мінометами і таке інше. Як ви прокоментуєте інформацію, що Міністерство оборони України зриває поставки боєприпасів для Збройних Сил України?

Ну, і друге запитання. Яка ситуація з коронавірусом у військах і скільки коштів з фонду боротьби з коронавірусом було виділено і використано на сьогодні?

ТАРАН А.В. Дякую. Дійсно, подібні повідомлення стосовно неприйняття рішень для забезпечення боєприпасами Збройних Сил України інколи з'являються на окремих Інтернет-сайтах, де їх розміщують так звані військові експерти, які жодного дня не служили в Збройних Силах України, в армії, не проходили військової служби.

Перше. Інформація щодо наявності боєприпасів була озвучена командувачем Об'єднаних сил Збройних Сил України генерал-лейтенантом Наєвим. Він повідомив засоби масової інформації, зокрема виступав в ефірі на телевізійних каналах, що Збройні Сили України на сьогодні в зоні проведення операції Об'єднаних сил забезпечені всім необхідним.

Друге. Конкретна інформація щодо наявності та ешелонування боєприпасів належить до категорії «грифована інформація». Тому мені незрозуміло, звідки той, хто написав цю статтю, міг отримати (це вже, мабуть, питання до СБУ) начебто інформацію про нестачу якихось видів боєприпасів.

Конкретно стосовно наявної кількості боєприпасів, я не можу зараз з цієї трибуни вам сказати, бо це знову, повторюю, грифована інформація. Але 120-міліметрових боєприпасів нині Збройні Сили України не потребують, вони укомплектовані ними, тому ми їх не закуповуємо.

Ми, дійсно, здійснюємо закупівлі 152-міліметрових боєприпасів...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутат Кабаченко Володимир Вікторович, фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина». Будь ласка.

КАБАЧЕНКО В.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Прохання надати слово Тимошенко Юлії Володимирівні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлія Володимирівна Тимошенко. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Ідеться, чесно кажучи, про безпекові питання, і те, що ми бачимо сьогодні в порядку денному... Я хочу звернутися і до міністра, який зараз на трибуні, і до Прем'єр-міністра України, і до всього уряду. Дорогі друзі, ви читали законопроекти щодо «інвестиційних нянь», положення яких повністю руйнують країну, створюють неконкурентні умови для всіх інших учасників цих процесів, глибоко корумповані? Зокрема, це законопроект [№ 3760](#). По суті, про надання державних гарантій випадковим приватним компаніям, які дадуть відкати.

Скажіть, будь ласка, ви стоїте за цією політикою? Якщо ви стоїте за цією політикою, то тоді визнайте, що ваша команда найкорумпованіша за всі часи. Ми після виступів урядовців будемо брати перерву і вимагати назвати прізвища тих, хто відповідає за цю корупцію персонально.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це було запитання до міністра? Ну, до Прем'єр-міністра... У нас після цього за регламентом, який було оголошено, будуть запитання до Прем'єр-міністра України. Ви – до міністра, так? Стосовно оборони є щось відповісти? Ні? Тоді буде запитання до Прем'єр-міністра України.

ТАРАН А.В. Я, відверто кажучи, не зовсім зрозумів запитання. Це, мабуть, не до мене, бо я за цим точно не стою.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ідемо далі. Народна депутатка Клименко Юлія Леонідівна, фракція політичної партії «Голос». Будь ласка.

КЛИМЕНКО Ю.Л., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Роману Костенку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Романе Костенко.

КОСТЕНКО Р.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Пане Прем'єр-міністре, у мене питання наступного плану: щодо соціальних гарантій військовослужбовцям. Дивіться, своїм наказом від 14 липня ви скасували пункти наказу від 6 липня щодо зарахування до ад'юнктури Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського генерал-майора Марченка та інших осіб, які разом із ним проходять у так званій «справі бронешилетів». Маю до вас два запитання.

Перше. Що це за юридичне формулювання: «скасування як нереалізоване» стосовно навчання в ад'юнктурі? І нереалізованість наказу може бути пов'язана виключно з плином часу, коли його можна буде реалізувати. Які юридичні підстави ви мали скасувати зарахування до ад'юнктури?

І друге. Ця заборона пов'язана із бажанням влади засудити ветерана війни чи у такий спосіб реалізується політичне переслідування неугодних офіцерів у Міністерстві оборони України? Це дуже поширене запитання, будь ласка, дайте на нього відповідь.

ТАРАН А.В. Стосовно навчання Марченка в ад'юнктурі або підстав для скасування наказу. Цей наказ був скасований як нереалізований, тому що Марченко реально до навчання ще не приступив.

Щодо політичних переслідувань, мабуть, це питання не до мене. Ми, Міністерство оборони України, не займаємося політичними переслідуваннями.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутат Анатолій Петрович Бурміч, фракція політичної партії «Опозиційна платформа – За життя». Будь ласка.

БУРМІЧ А.П., член Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Фракція «Опозиційна платформа – За життя». Пане міністре, насамперед хочу вам подякувати за дуже змістовну доповідь з усіх напрямів, які ви озвучили. Єдине, на жаль, не всі депутати присутні в цьому залі, особливо з тих, хто за вас голосував і обирав на цю посаду.

У мене два питання. Перше. Наша країна давно, зокрема, Міністерство оборони України орієнтується на професійну армію. Якби, звичайно, вона в нас була вже укомплектована, то, мабуть, не виникали б такі моменти, які є зараз із призовниками. Скажіть, будь ласка, на якій стадії сьогодні цей напрям у Міністерстві оборони України?

І друге питання. Вся країна пам'ятає підриви складів боєприпасів, і навіть сьогодні вже проводиться розслідування тимчасовою слідчою комісією Верховної Ради України. На якому етапі, як ви...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, відповідайте.

ТАРАН А.В. Добре. Стосовно стовідсоткового переходу на контрактне військо. Нинішня система змішаного укомплектування Збройних Сил України найближчими роками буде збережена. Це насамперед пов'язано з недосконалістю системи підготовки військового резерву в Україні на етапах від навчання в загальноосвітній школі до безпосереднього комплектування резерву. Ми не можемо поки що, на жаль, повністю відмовитися від строкової військової служби, оскільки це є основним джерелом накопичення військового резерву і військової підготовки громадян.

До того ж, крім Збройних Сил України, призов на строкову службу здійснюється і до інших військових формувань: Державної прикордонної служби України, Національної гвардії України і Державної спеціальної служби транспорту. На сьогодні вже підготовлено законопроект про територіальну оборону, що в перспективі дозволить, сподіваюся, перейти нарешті до контрактної моделі комплектування Збройних Сил України та зміцнити зв'язки між суспільством і армією.

Також опрацьовується питання щодо перегляду строків та формату проходження строкової військової служби. Але хотів би зазначити, що нині майже 17 відсотків тих, хто проходить строкову військову службу, приймають рішення про її продовження і підписують контракти.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане міністре.

До слова запрошується народний депутат Кулініч Олег Іванович, депутатська група «Довіра». Будь ласка.

КУЛІНІЧ О.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 147, Полтавська область, самовисуванець). Дякую. Депутатська група «Довіра». Пане міністре, ваш попередник Андрій Загороднюк озвучував тезу про те, що ми з часом повністю перейдемо на контрактне військо. Ви зараз зазначили, що така мета у вас є, як у людини, яка очолює це міністерство. У які терміни це можна зробити, щоб люди розуміли, коли ми зможемо стовідсотково перейти на контрактне військо?

І друге запитання. Стосовно забезпечення Збройних Сил України, наших військових. Мені, наприклад, не зрозуміла ваша відповідь щодо боєприпасів. Ця інформація була в засобах масової інформації, ваша прес-служба її не спростувала. Отже, друге запитання: як забезпечені зараз наші військові харчуванням,

озброєнням – усім необхідним, що повинно в них бути? І чи, дійсно, є із цим проблеми? Спростуйте, будь ласка, ту інформацію.

ТАРАН А.В. Дякую. Перше. Стосовно запитання – коли? Я сам хотів би знати відповідь на це запитання. Поки що не створені передумови для переходу на професійну контрактну армію. На моє переконання, лише професійна армія є найбоездатнішою, саме тому ми ставимо питання переходу на професійну армію. Але, якщо ми зараз відмовимося від призову, то в нас не буде жодної можливості підготувати військовий резерв. Тому це питання пов'язане з реалізацією наших програм територіальної оборони.

Друге. Стосовно боєприпасів. Я не зміг тоді до кінця на це запитання відповісти. Ми здійснюємо закупівлі 152-міліметрових, 122-міліметрових, 40-міліметрових боєприпасів, 30-міліметрових АГ-17, а 120-міліметрові боєприпаси нам закуповувати не треба. А питання, яке з'явилося в засобах масової інформації, пов'язане саме з тим, що ми порушили, поламали всі ті схеми, за якими ці боєприпаси закуповувалися. Вони закуповувалися через дві «фірми-прокладки» в Україні, а також у Польщі та Болгарії. Зараз ми ці схеми поламали і здійснюємо закупівлі безпосередньо у виробника.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Вельмишановні колеги, ми завершили блок запитань до міністра оборони України Андрія Васильовича Тарана, подякуємо йому. Прошу зайняти своє місце.

Шановні народні депутати, переходимо до запитань від народних депутатів до Прем'єр-міністра України та членів уряду. Прошу записатися на запитання. Регламент, як ми з вами домовлялися, 20 хвилин. Будь ласка.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Забродський Михайло Віталійович.

ЗАБРОДСЬКИЙ М.В., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»)*. Дякую, пане спікері. Будь ласка, передайте слово Олексію Гончаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Гончаренко.

ГОНЧАРЕНКО О.О., *член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець)*. Фракція «Європейська солідарність». Я звертаюся до Прем'єр-міністра

України. Тільки що на засіданні бюджетного комітету розподілили 1 мільярд 700 мільйонів гривень так званої субвенції на соцеконом. Розподілили наступним чином. Своїм депутатам від «Слуги народу» – по 10 мільйонів і ще декільком союзникам навіть трішки більше. Всі інші партії та групи, зовсім не важливо які, – «Батьківщина», «Європейська солідарність», «Голос», ОПЗЖ, – нуль! Нуль!

Тобто цією постановою уряду, яку щойно погодив бюджетний комітет, ви поділили громадян України на два сорти: перший сорт – це ті, хто обрав «слуг народу», їм треба будувати школи, лікарні, дороги; другий – це всі інші громадяни України, які обрали не «слуг народу», їм не треба будувати школи, лікарні, їм нічого не потрібно, тому що вони роблять неправильний вибір. Думаю, такого знущання ще не бачили.

Я вимагаю вашої відповіді – що це таке?

ШМИГАЛЬ Д.А., *Прем'єр-міністр України*. Доброго дня, шановні народні депутати! Доброго дня, шановна президіє! Доброго дня, шановні українці! Стосовно субвенції на соціально-економічний розвиток. Сума 1,7 мільярда гривень була розподілена між областями України на основі затвердженої формульної методики розрахунку. Далі цю субвенцію розподіляли обласні державні адміністрації за участю обласних рад, хоча фактично законом прописано, що це може бути подання обласної державної адміністрації. Загальний перелік формувався за поданням обласних державних адміністрацій, затверджувався профільними урядовими комітетами, потім рішенням уряду і був погоджений, як ви сьогодні сказали, рішенням комітету Верховної Ради України.

Оскільки це формульний розрахунок, то жодного прізвища в цьому розподілі немає. Розподіл відбувся між областями України на ті об'єкти, які були подані місцевою владою за участю, ще раз повторюю, і обласних рад, і депутатів-мажоритарників. Тобто це, я так розумію, комплексний продукт, який буде корисним для кожної області. У переліку є лише ті об'єкти, які за порядком можуть фінансуватися відповідно до таких статей законодавства, зокрема, це і дитячі садочки, і школи, і лікарні, й інші об'єкти соціально-економічного розвитку. Повторюю, жодного прізвища в цьому переліку немає і не може бути, кошти розподілені за формулою.

Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую (*Шум у залі*).

Народна депутатка Рудик Кіра Олександрівна, фракція політичної партії «Голос». Будь ласка (*Шум у залі*).

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Ганьба! Ганьба!

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги!.. *(Шум у залі)*. Шановні колеги! Давайте поводитися нормально. Ігорю Володимировичу! Я вам ще раз повторюю, якщо ви так... *(Шум у залі)*. Не кричіть, будь ласка! Ви не кричіть. Ви можете поводитися достойно? Шановні колеги! *(Шум у залі)*. Ні, я сподіваюся, що народні депутати зможуть поводитися достойно.

Кіра Олександрівна.

РУДИК К.О., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»)*. Прошу передати слово Ользі Стефанишиній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Стефанишина Ольга Анатоліївна.

СТЕФАНИШИНА О.А., *член Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»)*. Денисе Анатолійовичу, ваш міністр Степанов уже чотири місяці на посаді. На початку травня ця людина обіцяла всім нам, що закупівлі ліків, вакцин і медичних виробів для тяжкохворих відбуватимуться швидко та ефективно. Зараз середина липня. Жодні закупівлі не проведені, вони навіть не розпочалися. Нагадаю, це закупівлі на 10 мільярдів гривень для хворих на СНІД, туберкульоз, для дітей з орфанними захворюваннями, зокрема хворих на гемофілію, і для всіх інших, які не отримують ліки від держави.

Постановою № 478 Кабінету Міністрів України заблокована діяльність Державного підприємства «Медичні закупівлі України». Міжнародні організації для закупівлі навіть не вибрані. Зараз середина липня, восени люди залишаться без ліків, вони вже почали помирати. Це тяжкохворі українці, мільйони людей, які страждають через бездіяльність вашого міністра. Потім у грудні ви...

ШМИГАЛЬ Д.А. Стосовно роботи Державного підприємства «Медичні закупівлі України» і коштів, які виділені на придбання ліків. Загалом урядом виділено і перераховано на ДП «Медичні закупівлі України» 2,9 мільярда гривень для здійснення закупівель того переліку ліків, що ви згадували. Далі я передам слово заступниці міністра охорони здоров'я України пані Ірині Микичак, вона прокоментує детальніше.

МИКИЧАК І.В., *заступниця міністра охорони здоров'я України*. Дякую, пане Прем'єр-міністре. Шановна пані Ольго! Міністерство охорони здоров'я

України інформує вас, що вся необхідна процедура, що стосується закупівлі ліків за державними програмами, відбувається згідно з планом.

Окремо хочу нагадати, що на сьогодні в Україну поставляються ліки, які проплачені в 2018 і 2019 роках. Міністерство охорони здоров'я України не допустить, щоб поставки цього року відбулися за традиціями, які існували у попередні роки.

Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Чорноморов Артем Олегович, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

ЧОРНОМОРОВ А.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 131, Миколаївська область, політична партія «Слуга народу»). Виборчий округ № 131, Миколаївщина. У мене запитання до Дениса Анатолійовича. Шановний пане Прем'єр-міністре, я запитую від імені мажоритарників, які представляють виборців з областей поблизу Чорноморського басейну та Азовського моря, зокрема Олексія Леонова, Олександра Ткаченка. Скажіть, будь ласка, якою логікою ви керуетесь, коли забороняєте людям з'являтися у публічних місцях після 23 години? Ми і так закриваємо ресторани, нічні клуби, хоча більшість людей перебуває вдень на пляжах поруч, один коло одного. Я просто не бачу якоїсь розумної різниці, коли люди приїжджають в середньому на сім днів до туристичного, курортного місця, там вони всі ці сім днів перебувають разом, спілкуються, ходять один з одним, а потім після 23 години їм що, не можна їсти або проводити дозвілля спільно? Надайте, будь ласка, відповідь на це запитання.

Дякую.

ШМИГАЛЬ Д.А. Дякую. Це складні питання, пов'язані з адаптивним карантинном. Усі розуміють і знають, що ми сьогодні перебуваємо в умовах світової пандемії. І ті заходи, які були запроваджені, від жорстких обмежень по всій країні до адаптивного карантину зараз, вимагають від нас певних дій та рішень. Тому за рішенням санітарно-епідеміологічної служби, головного державного санітарного лікаря України, Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, місцевих комісій було прийнято часове обмеження роботи закладів харчування, нічних клубів до 23 години. Чому? До цієї години абсолютно достатньо часу, щоб повечеряти. Після 23 години, ми проводили дослідження, відбуваються масові скупчення людей, коли є велика ймовірність передачі коронавірусу.

Висновок. Після цієї заборони ви можете побачити стабілізацію ситуації з ростом захворюваності на коронавірус. Тобто ті заходи адаптивного карантину, які і на державному, і на місцевих рівнях вживаються, дають свій результат. На жаль, не відбувається зменшення кількості хворих, але за останні тижні ситуація вже стабілізована. І це важливо.

Прошу бізнес із розумінням поставитися до цих заходів для того, щоб нам не довелося думати про повернення до повноцінних обмежень і запровадження повного карантину в Україні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутат Герасимов Артур Володимирович, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово народному депутату Ірині Геращенко. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Володимирівна Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Шановний пане Прем'єр-міністре, я хочу продовжити питання про поділ українців на сорти. Тільки що бюджетний комітет прийняв рішення про виділення додаткових 41 мільйона гривень лікарні «Феофанія». Це тоді, коли в Черкасах помер від COVID-19 лікар і два тижні його родина не може отримати обіцяної вами страхової виплати за смерть інфікованого лікаря. Це тоді, коли лікарі не можуть отримати відповідної надбавки.

Чи не здається вам, що це занадто, коли є спеціальна лікарня, куди так і не мають змоги потрапити і отримати лікування прості українці, а тільки «слуги» і міністри?

І друге питання. Чи ви знаєте, що нещодавно Президент України їздив до Мукачєвого хвалитися новим військовим містечком, яке побудувала попередня влада, так само, як і всі дороги, якими ви зараз хвалитесь, а коли вже...

ШМИГАЛЬ Д.А. Стосовно виділення коштів на доплати лікарям. Вони виділені і повністю розподіляються в пакетах медичних послуг через Національну службу здоров'я України.

Стосовно виділення коштів на відшкодування лікарям, які загинули внаслідок зараження коронавірусом під час виконання своїх обов'язків. Урядом також кошти повністю виділені, розроблений та переданий на місця порядок,

згідно з яким місцева влада і керівники відповідних комунальних закладів зобов'язані невідкладно оформляти документацію, для того щоб медики, які, дійсно, під час роботи отримали таке захворювання або, не дай Боже, померли, тоді їх сім'ї могли отримати відшкодування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутат Шахов Сергій Володимирович, депутатська група «Довіра». Будь ласка.

ШАХОВ С.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 114, Луганська область, самовисуванець). Шановний пане Прем'єр-міністре, я переконаний у тому, що ви знаєте, що в Луганській області була страшна пожежа і люди згоріли живцем. Рятувальники приїхали на тушіння лісу на дві години пізніше, будували огорожі. Ми вимагаємо негайного відсторонення керівника Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Луганській області і повноти розслідування цієї страшної трагедії. Це перше.

Друге питання. Стосовно дистанційного навчання. У Луганській області на 90 відсотків не вистачає покриття мережею Інтернет. Як будуть вчитися діти? Уже батьки бастують. Треба вжити заходи і негайно потрібне ваше втручання, щоб владнати цю ситуацію.

І третє питання. Чому в чотири рази для підприємств підвищили ціну на електроенергію, а ціну на альтернативні види енергії для інвесторів хочете зменшити на 15 чи 20 відсотків? Поясніть, будь ласка.

ШМИГАЛЬ Д.А. Перше. У Луганській області, дійсно, сталася надзвичайна ситуація, страшне лихо. Але кримінальна справа покаже природу цієї надзвичайної ситуації. Протягом трьох годин, як дізналися про пожежу, навіть з сусідніх областей були перекинуті відповідні підрозділи Державної служби України з надзвичайних ситуацій, військові невідкладно підключилися до рятування, також буквально протягом кількох годин. І працівники Державної служби з надзвичайних ситуацій абсолютно героїчно рятували людей з вогню, боролися з вогнем і локалізували пожежу в найкоротші терміни. Дійсно, до цієї ситуації на найвищих рівнях долучилися всі керівники.

Тому стосовно тих фактів, про які ви розповідаєте, прошу оформити звернення або порушити розслідування. Давайте подивимося разом, як все відбувалося, з'ясуємо правду. Я маю іншу інформацію: протягом, дійсно, найкоротшого часу була організована боротьба з цією пожежею.

Друге. Стосовно цього питання я передам слово виконуючому обов'язки міністра освіти і науки України Сергію Миколайовичу Шкарлету. Ага, тут присутній заступник міністра освіти і науки України Гарбарук Ігор Миколайович. Прошу прокоментувати другу частину питання.

ГАРБАРУК І.М., заступник міністра освіти і науки України. Денисе Анатолійовичу, перепрошую, уточніть, будь ласка, запитання.

ШМИГАЛЬ Д.А. Народний депутат запитував, прошу дати відповідь.

ГАРБАРУК І.М. На сьогодні Міністерство освіти і науки України робить все для того, щоб початок навчання відбувся саме 1 вересня. Розроблено три концепції впровадження навчання: жорсткий, м'який і оптимальний варіанти. Фактично робиться все для того, щоб все-таки 1 вересня школярі сіли за парти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутат Пузійчук Андрій Вікторович, фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина». Будь ласка.

ПУЗІЙЧУК А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина», Житомирщина. Денисе Анатолійовичу, процитую Президента України Зеленського: «За ці роки чиновники набудували в цій (будівельній) галузі хмарочос із різних схем та договорняків. Найбільшим джекпотом була видача дозволів у сфері містобудування». Це заява Зеленського в березні цього року, коли ви були міністром розвитку громад та територій України.

Скажіть мені, будь ласка, коли ви поламаєте ці договорняки? Ви знаєте, що чують щодня родини, які не можуть отримати житло? Вони чують, що не можна ввести в експлуатацію будинки, бо Державна архітектурно-будівельна інспекція України вимагає хабар у розмірі 5 доларів за кожен квадратний метр. Поясніть це, будь ласка, глядачам, суспільству. На нараді під вашим головуванням ви сказали, що берете на себе відповідальність за те, що відбувається в ДАБІ. Так ви берете особисту відповідальність за ці договорняки, за ці хабарі, за здирництво? Поясніть...

ШМИГАЛЬ Д.А. Ви абсолютно вірно відмітили: за минулі роки влада набудувала і далі продовжує те, про що ви сказали. А ви зараз вимагаєте: «Будь ласка, за тиждень поламайте все, що ми будували минулі роки». Отак ви мені говорите.

Ми це ламаємо і поламаємо. Крім того, я вам повідомляю, що повністю запрацював новий реєстр ДАБІ, він відкритий, можете зараз зайти в нього, він уже є на серверах держави і контролюється нашими державними спецслужбами. Сьогодні його неможливо змінити, він повністю публічний. Ви зараз, прямо цієї миті, відкрийте його і подивіться, скільки об'єктів за тиждень уже внесено – близько тисячі: СС1, СС2 і СС3. Ті, з кого вимагають хабарі, або ті, хто хоче давати хабарі, щоб домовитися про введення в експлуатацію об'єктів, які були

збудовані без дозволів, – наразі це вже неможливо. Реєстр не дає цього зробити, він відкритий, публічний. Це був перший крок нашої реформи.

Другий крок. Комітет зареєстрував законопроект, який ми всіляко будемо підтримувати, щоб його внесли буквально на найближче засідання сесії. До цього законопроекту, розробленому спільною великою робочою групою, всі «білі», «прозорі» учасники будівельного ринку надали свої пропозиції, як має працювати дозвільна система у сфері будівництва. Дозволів на початку, на вході, в принципі, не має бути по концепції. Має бути так, як в усьому цивілізованому світі: прийняття в експлуатацію об'єктів, які безпечні для використання людьми. Це і є основа реформи, що вже прописано в законопроекті.

Тому я повністю нестиму особисту відповідальність, ми цю реформу просуваємо і завершимо ще в цьому році, як і обіцяли українцям.

Дякую за ваше питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутат Бондар Віктор Васильович, депутатська група «Партія «За майбутнє».

БОНДАР В.В., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 191, Хмельницька область, самовисуванець). Прошу передати слово Яценку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Антоне Яценко.

ЯЦЕНКО А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 200, Черкаська область, самовисуванець). Шановний пане Прем'єр-міністре, у мене питання і до вас, і до Міністерства внутрішніх справ України. Вчора, ми бачили, прийняли Закон «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення виборчого законодавства», і зараз активно вже почали запроваджувати кримінальні схеми для того, щоб виграти вибори.

Я лише наведу приклад міста Умані. Вчора заступник міського голови пані Кучер дала команду зробити так званий соціальний паспорт, який не передбачений законом. Ходять до пенсіонерів, до всіх і збирають дані, пропонують якісь пільги. Я просив би, щоб Міністерство внутрішніх справ України, взявши це для прикладу, провело роботу, надало оцінку і взагалі зазначило, що можна зробити. Це перше.

І друге питання по місту Умані. Пропоную все-таки у цьому році не проводити традиційне свято Рош га-Шана, заборонити в'їзд хасидів, тому що 30 тисяч людей привезуть сюди COVID-19. Прошу це питання взяти під контроль. Я вже звертався, але...

ШМИГАЛЬ Д.А. Дякую. Я почну з кінця, з вашого питання стосовно міста Умані. У нас ще є час і ми, якщо хочете, за вашої участі розглянемо у відповідних комісіях, зокрема в Державній комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, це питання з усіх боків і приймемо абсолютно виважене рішення.

Стосовно першої частини вашого питання, я його переадресую спочатку міністру соціальної політики України Марині Володимирівні Лазебній, щоб уточнити, чи є така ситуація. А тоді, якщо це щось незаконне, передамо вже Міністерству внутрішніх справ України.

ЛАЗЕБНА М.В., *міністр соціальної політики України.* Доброго дня, шановні народні депутати! Ми розберемося, яка в місті Умані ситуація з соціальним паспортом і які дані вони там збирають. Насправді, законом передбачений захист персональних даних. Ми сьогодні розберемося і дамо вам відповідь на це письмово.

Дякую.

ШМИГАЛЬ Д.А. Прошу Міністерство внутрішніх справ України взяти під контроль цю ситуацію. Пане Антоне Геращенко, будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО А.Ю., *заступник міністра внутрішніх справ України.* Так, беру під контроль. Поспілкуємося з вами після завершення засідання Верховної Ради України, дізнаємося деталі і все перевіримо.

ШМИГАЛЬ Д.А. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Питання від народної депутатки Шкрум Альони Іванівни. І після цього ми завершуємо «годину запитань до Уряду».

ШКРУМ А.І., *член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Прошу передати слово пану Волинцю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Волинець.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Шановний Прем'єр-міністре! Ще тиждень тому під Офісом Президента України шахтарі стукали касками. Ми з вами змогли врегулювати окремі питання, шахтарі вийшли на роботу, але частина шахт так і не

виведена з простою. Залишилося ще питання заборгованості із виплати заробітної плати.

Проте в мене зараз найважливіша проблема – відсутність соціального діалогу на рівні Міністерства енергетики України. Виконуюча обов'язки міністра енергетики України пані Буславець змінила керівника гірничорядувальної служби, за якого заступилися трудові колективи, керівники вугільних підприємств, профспілки, 20 народних депутатів підготували запит. Вона відмовляється навіть зустрітися і поговорити з ініціативною групою.

Смоланов перевів 800 бійців гірничорядувальної служби з усією оперативною документацією з Донецька, з окупованої території, влаштував їх тут. Служба недофінансовується. Така поведінка виконуючої обов'язки міністра змушує сьогодні народних депутатів...

ШМИГАЛЬ Д.А. Дякую за ваше питання. Дякую вам за допомогу і співпрацю у питаннях розв'язання проблем гірників. Ми, дійсно, спільно з вами, вже далеко просунулися. Це вперше за останні роки, коли держава не боргує заробітної плати перед шахтарями.

Стосовно роботи з міністерством і соціального діалогу. Ви знаєте, минулого тижня призначений, зокрема, і за погодженням з профспілками, заступник міністра енергетики України, який опікуватиметься вугільною галуззю. Думаю, що у вас соціальний діалог має однозначно налагодитися, коли вже є професійна людина з галузі, яку рекомендували профспілки, – стане легше.

Щодо гірничорядувальної служби. Контракт у керівника закінчився, він був звільнений у зв'язку з завершенням контракту. Давайте проведемо розслідування того, що відбувалося за його керівництва, я буду це ініціювати. Там є факти, які надали, зокрема, трудові колективи, стосовно роботи цього керівника. Я вас запрошуюю спільно провести розслідування і потім прийняти об'єктивне рішення.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, час, відведений на «годину запитань до Уряду», вичерпаний. Дякую пану Прем'єр-міністру, шановним урядовцям.

А ми повертаємося до нашої роботи.

Шановні колеги, надійшли дві заяви від депутатських фракцій і груп про оголошення перерви, яку вони готові замінити виступами, і одна заява від двох

фракцій про оголошення реальної перерви та зустрічі голів депутатських фракцій і груп у кабінеті Голови Верховної Ради України. Зараз заслухаємо виступи, і після цього я оголошу перерву на 30 хвилин.

Рудик Кіра Олександрівна.

РУДИК К.О. Доброго дня! Я Кіра Рудик, голова партії «Голос». Рік тому я залишила пост директорки ІТ-компанії для того, щоб стати народним депутатом. Поруч зі мною мої колеги, кожен з них є успішним і досвідченим у своїй справі. Знаєте, ми з тих, хто складає план на рік, а потім слідкує за його виконанням і обов'язково завжди аналізує підсумки. Ми прийшли до парламенту для того, щоб бути творцями, розвивати процеси і створювати правила, які будуть діяти. Ми прийшли, щоб використати цей шанс, кожен хвилину на благо нашої країни. Ми прийшли з великою надією і з великими планами.

За рік ми побачили, що монобільшість зрадила цінності, які декларувала. Ми побачили Президента, який соромиться сказати, що Росія – це агресор. Ми побачили людей, які не тягнуть навіть на начальників відділів, яких жодна компанія не взяла б собі керівником відділу, а їх призначають міністрами. Ми побачили, що будь-який поганий проект закону можна гарно назвати – і його проголосують у турборежимі.

Виходити на вулиці з фаєрами – це страшно, а ще страшніше, коли вбиває поліція. І весь робочий день народного депутата може складатися з того, щоб брати на поруки людей, яких постійно несправедливо засуджують.

Ми прийшли захищати свободу і проводити реформи, а натомість зараз ми боремося з брехнею про те, що існує кадровий голод, що в Україні існує питання державної мови, брехнею, яка постійно нищить будь-який конструктив. Ми зрозуміли, що наш конструктив не приносить користі. Владі не потрібно допомагати, її потрібно змінювати. Настав час її змінити.

Партія «Голос» переходить в опозицію до чинної влади. Наша надія і ваша надія – тільки на нас самих.

Дякую. І слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Депутатські групи «Партія «За майбутнє» і «Довіра» також просили оголосити перерву, яку вони готові замінити виступом. Шановні колеги, хто від вас виступає? Поляков.

Поляков Антон Едуардович.

ПОЛЯКОВ А.Е., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (одномандатний виборчий округ № 206, Чернігівська область, політична партія «Слуга народу»). Чернігівщина, депутатська група «Партія «За майбутнє». Дуже добре спочатку допомогти партії «Слуга народу» проголосувати всі «зашкварні» закони, а потім іти в опозицію.

Я офіційно звертаюся від імені нашої депутатської групи та від імені мешканців Чернігівщини до Прем'єр-міністра України, виконуючої обов'язки

міністра енергетики України та Комітету з питань енергетики та житлово-комунальних послуг. Питання щодо Смолинського торфобрикетного заводу. Це підприємство досі блокують. Незаконно призначений директор Державного підприємства «Чернігівторф» заблокував рахунки цього підприємства, і воно не може відвантажувати свій товар. Смолинський торфобрикетний завод – це робочі місця, це енергонезалежність цілого регіону, це поклади торфу, розвідані на понад 100 років. Ці землі хочуть прибрати, завод розпилити, а людей звільнити. Я прошу втрутитися Прем'єр-міністра в цю ситуацію і нарешті виконати свою обіцянку щодо наведення там порядку.

Також я звертаюся до міністра юстиції України Малюська з приводу тиску, який чиниться деякими депутатами та ним самим на ректора Академії Державної пенітенціарної служби у місті Чернігові. Це єдина в Україні академія, одна з найкращих в Європі, яка готує кадри для пенітенціарної служби. Це дуже потужний заклад. І ректор цієї академії пан полковник Тогочинський не займається політичною діяльністю (це все брехня!), він працює на благо Вітчизни. Просто деякі депутати поклали око на землі та бази цього потужного вищого навчального закладу.

Також я від імені нашої депутатської групи «Партія «За майбутнє» ще раз звертаюся до pana Прем'єр-міністра з проханням з'ясувати ситуацію... Пане Прем'єр-міністре! Денисе Анатолійовичу, до вас питання: розберіться в ситуації щодо розподілення соцеконому. Я не знаю, що там у вас за формула, але за нею виходить, що на округах «слуг народу» – якісні виборці, а на всіх інших округах – неякісні виборці, і розподіляється субвенція на соціально-економічний розвиток лише на округи «слуг народу».

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, надійшла заява, як я вже говорив, від фракцій «Батьківщина» та «Опозиційна платформа – За життя» з проханням оголосити перерву. Оголошується перерва до 11 години 45 хвилин.

Голів депутатських фракцій та груп прошу зібратися в моєму кабінеті.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги! Запросіть, будь ласка, народних депутатів до залу. Переходимо до розгляду питань. Будь ласка, підготуйтеся до головувань.

Шановні колеги! Ми переходимо до розгляду проекту Постанови «Про утворення та ліквідацію районів» ([№ 3650](#)). Будь ласка, підготуйтеся до роботи.

Корнієнко – з процедури. Олександрє Сергійовичу! Увімкніть мікрофон Корнієнка.

КОРНІЄНКО О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний

виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Алло! Так (Оплески. Сміх у залі). Доброго дня! Бачите, вже запрацювалися.

Є пропозиція переставити проекти постанов і розглянути зараз проект постанови [№ 3736](#) щодо проведення голосування в Криму.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Проект постанови № 3736?

КОРНІЄНКО О.С. Так. І до перерви проголосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Немає заперечень? (Шум у залі).

Ми не встигнемо розглянути питання до 12 години. Давайте я використаю свої повноваження і робитиму те, що повинен робити. Якщо ви хочете цю пропозицію поставити на голосування, я готовий. Ви заперечуєте, щоб розглянути зараз цей проект постанови? Ні? Добре.

Будь ласка, запрошую автора проекту постанови до трибуни на виступ.

Пропонується розглянути проект постанови № 3736 за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 255.

Рішення прийнято.

До слова запрошується... Хто від авторів буде виступати? Геращенко? Колеги, визначтеся, хто буде виступати.

Геращенко Ірина Володимирівна.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги! Я хочу подякувати фракціям і тим народним депутатам, які є співавторами цього проекту постанови, насамперед нашим колегам кримським татарам, які представлені і в «Голосі», і в «Європейській солідарності», пану Умерову і пану Чийгозу.

Про що йдеться в проекті постанови. Як ви знаєте, Путін, загалом влада Російської Федерації провели незаконний референдум в окупованому (і не «другою стороною» чи іншою стороною, а Путіним) Криму по новій Конституції Російської Федерації. Цією Конституцією Росії не тільки обнуляється президентський термін Путіна, і він буде ще Президентом Росії невизначений строк, але й значно ускладнюється повернення Україні окупованого Росією Криму. Адже в цій Конституції є норми, які і для міжнародного співтовариства тепер ускладнюють, насправді, визнання окупації Криму.

Крім того, минулого тижня Державна Дума Російської Федерації прийняла в першому читанні законопроект про внесення змін до закону щодо протидії тероризму, яким, насправді, вони намагаються ускладнити визнання окупації Криму для іноземців. І там ще є абсолютно драконівська норма про вимогу екстрадиції до Російської Федерації іноземців, якщо ті не визнають Крим територією Росії. Тобто мова буде йти про кожного з нас, друзі. Насправді, це може мати дуже серйозні наслідки, починаючи від «червоних карток» Інтерполу,

які вони часто використовують як політиканство, і закінчуючи іншими історіями.

Ми хочемо подякувати кримським татарам і українцям в Криму, які не брали участі в цьому сфальсифікованому референдумі. І сьогодні ми маємо ще раз направити всьому світові сигнал, що Крим – це Україна, що Україна бореться за повернення Криму, що ми вимагаємо не просто не визнавати цього референдуму, а посилити санкції проти Російської Федерації через проведення незаконних референдумів, а також плебісцитів на окупованих нею територіях.

Ми маємо посилити санкції проти Російської Федерації, і світ має...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До слова запрошується голова Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Мережко Олександр Олександрович.

МЕРЕЖКО О.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! У зв'язку з проведенням нелегітимного загальноросійського голосування по поправках до Конституції Російської Федерації на території тимчасово окупованої Автономної Республіки Крим та у місті Севастополі існує потреба залучення міжнародного співтовариства для забезпечення невизнання результатів загальноросійського голосування в частині його проведення на території тимчасово окупованого Криму та припинення такої незаконної практики в майбутньому.

Хочу звернути увагу на те, що згадане голосування по поправках до Конституції Російської Федерації має на меті легалізацію та закріплення в Конституції Російської Федерації незаконної анексії Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, а також обмеження пріоритету міжнародного права на території Російської Федерації. Такі дії агресора не повинні залишатися без реакції міжнародного співтовариства.

Враховуючи позицію Міністерства закордонних справ України, комітет на своєму засіданні одностайно ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України включити проект Постанови «Про Заяву Верховної Ради України щодо нелегітимного проведення загальноросійського голосування по поправках до Конституції Російської Федерації на тимчасово окупованій території України – в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі».

Шановні колеги, прошу підтримати рішення Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва та ухвалити заяву Верховної Ради України.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запишіться, будь ласка, на виступи від депутатських фракцій та груп: два – за, два – проти.

Веніславський Федір Володимирович.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановна президіє! Шановні колеги! На сьогодні цей проект постанови є вкрай необхідним, його потрібно підтримати одногосно. Адже, дійсно, як було сказано попередніми доповідачами, Російська Федерація шляхом проведення на незаконно анексованій території України – в Автономній Республіці Крим – референдуму мала на меті, власне, максимально легітимізувати свій статус на території Автономної Республіки Крим і визнати через легітимізацію в Конституції Російської Федерації Крим невід'ємною складовою частиною Російської Федерації.

Чому важливо підтримати цей проект постанови? Тому що фактично тепер будь-які наші намагання відновити територіальну цілісність України вимагатимуть реакції з боку міжнародної спільноти, яка також буде пов'язана рішенням референдуму. Фактично відбулася ще одна квазілегітимізація Автономної Республіки Крим у складі Російської Федерації.

Отже, ми повинні рішуче засудити цей референдум, підтримати цей проект постанови і звернутися до парламентів іноземних держав з вимогою посилити санкції проти Російської Федерації за незаконну агресію проти суверенної держави, за порушення територіальної цілісності і державного суверенітету України. Я закликаю всіх народних депутатів, усі фракції та групи одногосно підтримати цей проект постанови і продемонструвати, що Україна міцно стоїть на позиції непорушності територіальної цілісності і ніколи не визнає незаконної анексії Автономної Республіки Крим.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Власенко Сергій Володимирович.

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія *Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»*). Дякую, шановний пане Голово. Я дозволю собі не погодитися з попереднім промовцем. Не відбулося ніякої легітимізації, відбулися абсолютно незаконні дії однієї держави – члена Ради Європи на території іншої держави – члена Ради Європи. Ніякої легітимізації, нічого такого не відбулося. Крим – це українська територія. І будь-які дії країни-агресора Російської Федерації, які прикривають цей факт, є абсолютно нікчемними з точки зору міжнародного права. Але ми зобов'язані про це говорити, про це нагадувати, тому що ми багато говоримо про Донбас, про Донецьк і Луганськ, а мало говоримо і мало діємо стосовно Криму. Ми – парламент,

Президент України, Міністерство закордонних справ України. Тому, звичайно, необхідно на цьому наголошувати.

На території Росії 1 липня відбулося голосування, не референдум, колеги, а голосування за зміни до Конституції Російської Федерації. І на території українського Криму відбулися одночасно три нелегітимні дії.

Перше. Сам факт голосування на території Криму є абсолютно нелегітимним.

Друге. На цьому голосуванні розглядалися такі питання. У змінах до Конституції вказувалося, що Крим нібито, я це слово підкреслюю, є російським. Це є абсолютно нелегітимним.

І третє. Це голосування про внесення змін до Конституції зі спробою зазначити, що нібито не всі міжнародні зобов'язання діють на території Росії, зокрема на території Росії не завжди будуть діяти рішення Європейського суду з прав людини.

Про це треба говорити. Треба говорити про кримських татар, які не брали участі у голосуванні і зараз потерпають від політичних репресій. Саме заради того, щоб на них не розповсюджувалися рішення Європейського суду з прав людини і були прийняті ці зміни до Конституції.

Прошу підтримати проект постанови і проголосувати «за».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федина Софія Романівна.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Мустафі Джемілеву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мустафа Джемілев.

ДЖЕМІЛЄВ М., член Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний Голово Дмитре Олександровичу! Шановні колеги! Як відомо, народні депутати перед вступом на посаду складають присягу про те, що вони будуть боронити суверенітет, незалежність і цілісність України.

Усі тут добре розуміють, що окупація Криму Російською Федерацією у лютому 2014 року була не тільки незаконною, вона була злочинним актом агресії і міжнародним розбоєм. У цьому нас підтримує практично вся світова спільнота, всі міжнародні організації. Проте з метою колонізації захоплених територій Росія продовжує власну окупаційну політику в Криму.

У запропонованому на ваш розгляд проекті заяви Верховної Ради України ідеться про так званий загальноросійський референдум по поправках до Конституції Російської Федерації, який був проведений нещодавно не тільки в самій Росії, а й на території окупованого Кримського півострова.

Звертаю вашу увагу, шановні колеги, що змінами до Конституції Росія фактично намагається легалізувати анексію Криму, а також ці зміни передбачають, що заперечення законності приєднання Криму до Росії тягне за собою кримінальну відповідальність.

Ми як народні депутати маємо чітко заявити, що будь-які референдуми або вибори, які Росія проводить на тимчасово окупованих територіях України, є незаконними та грубо порушують законодавство України і міжнародне право. Верховна Рада України повинна регулярно реагувати на міжнародну протиправну діяльність держави-агресора, ми маємо надсилати чіткий сигнал нашим стратегічним партнерам...

ГОЛОВУЮЧИЙ. На жаль.
Шуфрич Нестор Іванович.
Волошин Олег Анатолійович.

ВОЛОШИН О.А., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України з Європейським Союзом (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Шановні колеги!..

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вибачте, прошу 1 хвилину уваги.

Ще хтось буде наполягати на виступах? Батенко, з фракції «Голос» Рахманін, з групи «Довіра»... Ще 3 хвилини. І після цього голосуємо. Отже, через 5 хвилин у нас відбудеться голосування (*Шум у залі*).

Будь ласка, продовжуйте.

ВОЛОШИН О.А. Шановні колеги! Попри всю мою повагу до попереднього промовця, ми в цілому зараз обговорюємо якусь дивну ситуацію. Як вже зазначив шановний представник «Батьківщини», з точки зору міжнародного права те, що відбулося останнім часом на території Криму, ніяк не змінює його міжнародного статусу. Жодна міжнародна організація і жодна держава світу, які чітко стояли на тому, що Крим є частиною України, не змінили своїх позицій. Але, не змінюючи нічого у формальному статусі, приймаючи цей проект постанови, ми нічого не змінюємо і в практичній площині.

Що ми робимо для того, щоб жителі Криму повернулися і, головне, хотіли повернутися до України? Ми сьогодні маємо, замість цієї пустої постанови і звернення до невідомо кого, звертатися до наших громадян у Криму, гарантувати їх мовні і культурні права, а не знищувати останні російськомовні школи в Україні. Чи ви вважаєте, що після того, як Крим повернеться до України,

перше, що там відбудеться, – це переведення всієї освіти на українську мову? Ну, це ж просто нонсенс!

Ми маємо зосередитися на соціально-економічному розвитку України, щоб сьогодні рівень життя на контрольованій Києвом території не був нижчим, ніж на неконтрольованих Києвом територіях. Хто захоче повертатися до країни, де всі жебракують? Хто захоче повертатися до країни, яка не має суверенітету?

Я вчора спеціально не був на урочистому засіданні, бо немає що відзначати, суверенітет повністю відданий під зовнішнє управління (*Шум у залі. У залі скандують: «Ганьба! Ганьба!»*). Країна, яка не має суверенітету, не може відновити суверенітет над українським Кримом. Ви нічого не зробили для того, щоб жителі Криму сьогодні хотіли бути в Україні, щоб вони побачили, що тільки в Україні вони зможуть жити багатше, краще і що їх мовні і культурні права будуть захищені (*Шум у залі*).

Оці люди «профукали» Крим, оці люди без бою здали Крим, і сьогодні вони голосніше за інших кричать про його повернення. Ці зрадники, які мають сидіти у в'язниці на чолі з їх лідером Порошенком! (*Шум у залі*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги! Шановні колеги! Зараз буде перерва, потім голосуватимемо. Почекайте.

Я звертаюся до всіх. Ми вчора з вами святкували річницю Декларації про державний суверенітет України. Давайте в цьому залі ніколи не порушувати питання, які хоч якось ставитимуть під сумнів незалежність, державний суверенітет, свободу та територіальну цілісність нашої держави (*Оплески*). Дякую.

Оголошую перерву до 12 години 30 хвилин. Після цього – три виступи, і голосуємо.

Дякую.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, будь ласка, запросіть народних депутатів до залу, повертаємося до розгляду питання порядку денного. У нас залишилися ще три виступи з мотивів: фракція «Голос», групи «Довіра» і «Партія «За майбутнє», так? Ви всі одночасно будете виступати чи по черзі? Послідовно. Добре.

Шановні колеги, від групи «Партія «За майбутнє» – Батенко Тарас Іванович, від групи «Довіра» – Бакунець Павло Андрійович, від фракції «Голос» – Рахманін Сергій Іванович.

Тарас Іванович Батенко. Будь ласка.

БАТЕНКО Т.І. Шановні друзі! Шановна громадо! Шановні українці! Щойно ми стали свідками плювка представника п'ятої колони в українському парламенті в тисячолітню історію України. Плювок був здійснений на пам'ять мільйонів українців, які загинули, борючись за незалежність України, які

поневірялися по політичних таборах, по тюрмах, по психіатричних лікарнях, по чужинецьких землях. Ця фраза: «країна, яка не має суверенітету», сказана в цьому залі народним депутатом України, представником окремої фракції.

Фракції і групи, які щойно вийшли до цієї трибуни, вимагають від Голови Верховної Ради України реакції, скерування відповідних запитів, листів до правоохоронних органів, і українське суспільство дасть належну оцінку, тому що такий народний депутат не може носити ім'я народного обранця незалежної суверенної Української держави.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бакунець Павло Андрійович.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановні народні депутати! Дорогі українці! Наші з вами дідусі й бабусі були вивезені на далекі сибірські простори, щоб на новому етапі життя наша Україна отримала суверенність і незалежність. І ми не дозволимо нікому посягати на суверенність нашої прекрасної, квітучої україномовної держави, горде ім'я якої – Україна.

Сьогодні я закликаю всіх підтримати цей проект постанови і в такий спосіб довести всій світовій спільноті, що і Крим, і вся країна разом є незалежною прекрасною Україною.

Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рахманін Сергій Іванович.

РАХМАНІН С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги, один мій друг, який був змушений пару років жити в окупації в Криму, надіслав мені фотографію: на стіні будинку намальований тризуб і написано: «Лише не забувайте нас».

Ми не маємо права забувати про Крим ніколи. І ухвалення цього проекту постанови – це мінімум того, що ми можемо зробити. Насправді, ми як парламент маємо вимагати від усіх гілок влади активніше згадувати про Крим. Ми мусимо створити альтернативний Мінську майданчик, де питання повернення Криму звучало б дуже голосно. Ми маємо добиватися того, щоб у міжнародних судах держава-окупант, держава-агресор постійно отримувала нагадування про те, що жодна провина не залишиться безкарною.

Шановні друзі, у нас триває війна (для тих, хто забув), і під час війни будь-який сумнів щодо територіальної цілісності є злочином. А той, хто дозволяє собі подібні заяви, є ворогом.

Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Підготуйтеся до голосування. Запросіть народних депутатів до залу. Готові голосувати?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про Заяву Верховної Ради України щодо нелегітимного проведення загально-російського голосування по поправках до Конституції Російської Федерації на тимчасово окупованій території України – в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі» ([№ 3736](#)) з урахуванням пропозицій комітету та необхідними техніко-юридичними правками.

Шановні колеги, почекайте, ще один момент. Ми не проголосували (тому що швидко виникло питання) процедуру *ad hoc* щодо прийняття рішення на цьому пленарному засіданні. Я спочатку поставлю це на голосування, а після того вже проголосуємо за проект постанови. Домовилися?

Спочатку ставлю на голосування пропозицію про застосування процедури *ad hoc* щодо розгляду та прийняття рішення на цьому пленарному засіданні. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 300.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту постанови № 3736 у цілому з урахуванням пропозицій комітету та необхідними техніко-юридичними правками. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 306.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Наступне питання порядку денного – проект Постанови «Про утворення та ліквідацію районів» ([№ 3650](#)). Пропонується розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати (*Шум у залі*).

Я вже поставив на голосування. Ви виступите. Зараз буде обговорення, у вас буде право виступити. З процедури? Добре.

«За» – 238.

Рішення прийнято.

З процедури – Пузійчук. Але з процедури, а не політичний виступ.

ПУЗІЙЧУК А.В. Фракція «Батьківщина», Житомирщина. Шановний Голово! Шановні колеги! У статті 138 «Порядок прийняття постанов та інших актів Верховної Ради» Регламенту Верховної Ради України зазначено: «Постанови та інші акти... Верховної Ради, визначені статтею 46 цього Регламенту, Верховна Рада приймає більшістю голосів народних депутатів... Постанови та інші акти Верховної Ради приймаються з дотриманням процедури, передбаченої для розгляду законопроектів у першому читанні з прийняттям їх у цілому, якщо Верховною Радою не прийнято іншого рішення».

Наша фракція наполягає на голосуванні цього проекту постанови лише за основу. Поставте, будь ласка, на голосування...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я поставлю так, як передбачено комітетом. Якщо таке рішення не буде прийнято, буде інше рішення. Дякую.

ПУЗІЙЧУК А.В. Дмитре Олександровичу, у Регламенті Верховної Ради України говориться про те, що зараз...

ГОЛОВУЮЧИЙ. До слова запрошується міністр розвитку громад та територій України Чернишов Олексій Михайлович.

ЧЕРНИШОВ О.М., *міністр розвитку громад та територій України.* Шановний пане Голово Верховної Ради! Шановні народні депутати України! Реформа адміністративно-територіального устрою зробить управління країною дієвішим та ефективнішим. Так, місцеве самоврядування має перейти від декларативного формату до фактичного, а територіальна організація влади – наблизити країну до європейського вектора, про який ми так багато говоримо на всіх рівнях та якого прагне Україна.

Наразі європейські партнери України позитивно оцінили і вітали рішення комітету про схвалення цього проекту постанови.

Деякі з вас, шановні народні депутати, брали участь у реалізації цієї реформи протягом останніх кількох років. Тож ви добре розумієте, який шлях пройдено та скільки обговорень і дискусій позаду.

Проект Постанови «Про утворення та ліквідацію районів» розроблено відповідно до Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, реалізація якої здійснюється з 2014 року.

Щодо базового рівня, то урядом ще 12 червня затверджено 1470 громад, тоді як питання оптимізації субрегіонального рівня – це компетенція парламенту. Хочу також підкреслити, що без формування територіальної основи громад і районів процес завершення децентралізації буде неможливим.

Шановні народні депутати, нам з вами випала відповідальна місія створити нову систему адміністративно-територіального устрою України, що відповідає сучасним вимогам та європейським стандартам. Цим рішенням ми

відкриваємо для України можливості для завершення децентралізації і нові перспективи розвитку громад та регіонів.

Отже, шановні народні депутати, для продовження реформи альтернативи цьому рішенню немає. Прошу вас підтримати проект Постанови «Про утворення та ліквідацію районів» (№ 3650).

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До слова від комітету запрошується Безгін Віталій Юрійович.

БЕЗГІН В.Ю., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні народні депутати, Комітет з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування на своїх засіданнях розглянув проект Постанови «Про утворення та ліквідацію районів». Проектом постанови пропонується утворити в Автономній Республіці Крим та областях 129 районів і ліквідувати існуючі 490 районів.

Розглянувши розпорядження уряду щодо визначення адміністративних центрів, комітет рекомендує Верховній Раді України відповідно до частини третьої статті 138 Регламенту Верховної Ради України проект Постанови «Про утворення та ліквідацію районів» за результатами розгляду прийняти в цілому з урахуванням пропозицій комітету. Зокрема, комітет пропонує додатково до запропонованих урядом районів утворити: у Вінницькій області Жмеринський район, у Дніпропетровській області Синельниківський район, у Закарпатській – Рахівський, в Івано-Франківській – Верховинський, у Київській – Вишгородський, в Одеській – Березівський, у Херсонській – Бериславський і Скадовський, у Чернігівській – Корюківський. У підсумку комітет пропонує утворити в Автономній Республіці Крим та областях 138 районів.

У разі прийняття проекту постанови в цілому рекомендуємо доручити комітету під час підготовки відповідної постанови на підпис Голові Верховної Ради України здійснити її техніко-юридичне доопрацювання спільно з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України.

Просимо підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запишіться на виступи від депутатських фракцій та груп: два – за, два – проти.

Южаніна Ніна Петрівна.

ЮЖАНІНА Н.П., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Синютці Олегу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Синютка Олег Михайлович.

СИНЮТКА О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний пане Голово, шановні народні депутати України! Цей проект постанови – вершина цинізму сьогоднішньої влади, яка вже давно перестала не лише слухати, а й чути людей. Ви своїми голосами тут, у парламенті, забрали можливість в обласних рад приймати рішення щодо об'єднаних територіальних громад. Ви через абсолютну відсутність будь-якого обговорення перестали чути людей і у своїх кабінетах приймаєте рішення стосовно їх майбутнього. Ви забрали в людей будь-які повноваження щодо творення майбутнього країни. Ви творите цю країну під себе і для себе.

Але я переконаний, що у вас нічого не вийде. Ми думали, що безглузді, яку ви творите тут, у сесійному залі, може колись настати кінець, але до такого цинізму, з яким ви хочете проголосувати це питання, напевно, не додумався б найвідвертіший ворог України. Однак я переконаний, що цьому також настане врешті-решт завершення. Парламент під час цього голосування розділиться, як і під час голосування закону про українську мову, розділиться не на старі і нові обличчя, а на проукраїнські та антиукраїнські сили.

Я не знаю, де ви це побачили, напевно, заглядаючи в очі Путіну. Ви ламаєте далі державні інституції, тому що це питання творення районів не дає відповідей, по-перше, які будуть функції цих районів, по-друге, яке фінансове підґрунтя цих районів, по-третє, які люди прийдуть до влади.

Я переконаний, що ви можете це проголосувати, але в жовтні ця влада почне свій кінець і буде знесена на наступних місцевих виборах. Це буде кінець цієї влади і...

ГОЛОВУЮЧИЙ. М'ялик Віктор Ничипорович.

М'ЯЛИК В.Н., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 155, Рівненська область, самовисуванець). Прошу передати слово Бондарю Віктору.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бондар Віктор Васильович.

БОНДАР В.В. Шановний Дмитре Олександровичу! Шановні колеги! Ми розглядаємо надзвичайно важливе для всієї країни питання. По суті, зараз на десятиліття закладається фундамент, які райони будуть у кожній області.

З самого початку децентралізації, шість років тому, я сказав: не морочте голову, передайте в райони гроші, якщо хочете, давайте зробимо виборними посади голів районних громад – і на тому крапка. Були б кошти, була б нормальна територія, і не переколотили б півкраїни.

Я думав і сподівався, що «слуги народу» після цієї п'ятирічної практики вийдуть з цього процесу і проведуть нормально децентралізацію, віддадуть кошти, переформатують ті райони, які були, дадуть спокій громадам і, головне, дадуть їм можливість самим вибрати, кого бачити керівником.

Пішли зворотнім шляхом – і громад понастворювали півтори тисячі, і на сьогодні переколотили всі області з тими районами. Подивіться, яка точиться боротьба! У кожній області боролися, скільки буде тих районів.

Наша рідна Хмельниччина. Мене взагалі здивували депутати від партії «Слуга народу». Ми, народні депутати Бондар, Герега, Лабазюк, боремося за те, щоб зберегти якомога більше районів. А це єдина область, де депутати від партії «Слуга народу» боролися за те, щоб зменшити кількість районів, і зменшують їх до трьох.

Таке місто, як Старокостянтинів, величезне, промислове, цікаве, військове, з єдиним діючим аеродромом у Хмельницькій області, не буде районним центром, бо «слуги народу» так не бачать. Нетішин, Волочиськ, Дунаївці, Деражня, Летичів, Вінківці – усі ці районні історичні центри просто втрачають свій статус адміністративних центрів, перетворюються на маленькі села, маленькі громади у розумінні «слуг народу».

Люди добрі, що ви робите?! Зупиняйтеся в цих ваших псевдореформах! Хочете допомогти громадам – віддайте гроші і наводьте порядок, а ви створюєте бардак. Де залишиться майно? Райони ліквідуєте, будинки культури...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лозинський Роман Михайлович.

ЛОЗИНСЬКИЙ Р.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).* Фракція «Голос». Друзі, кожного разу, коли ми говоримо про місцеве самоврядування, то кажемо насамперед про фінансово незалежні та спроможні громади. І коли говоримо про райони, то теж не повинні забувати про громади. Коли ми говоримо про області, також повинні говорити насамперед про спроможність і захист громад.

Що відбувалося з районами? Ми всі прекрасно розуміємо, що 490 районів – це спадщина комуністичних радянських часів. Ми прекрасно розуміємо, як формувався цей рівень і що потрібно було реформувати. Важливо зрозуміти те,

що ми бачимо зараз, чому так відбувається і чому в нас немає консенсусу та абсолютної підтримки.

Найперше нам обіцяли скасувати районні ради, «смотрящих» і тих, які завжди утискатимуть громади. Вчора ми голосували за внесення змін до Виборчого кодексу України, за ними районні ради будуть складатися не з 40-60 депутатів, а з 80-120 депутатів. Це наслідок децентралізації?

Нам обіцяли ліквідувати районні державні адміністрації, «смотрящих» від Президента, немає значення якого. Що зробили? Залишили ці «руки Офісу Президента» в громадах. Нам обіцяли забезпечити всі ресурси на рівні громад, щоб питання, де ремонтувати і що ремонтувати, вирішували люди. Що зробили? Лише в першому читанні проголосували за проект закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України, до другого читання ще все може змінитися.

Проект постанови у такому вигляді фракція «Голос» не підтримуватиме, незважаючи на важливість децентралізації, адже тривають дискусії щодо окремих меж і територій: десь сім районів, десь чотири, і там, де менше районів, значно більше населення, десь забирають гроші і ставлять під ризик існування громад. Такого фракція «Голос» підтримувати не може.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нестор Іванович Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую, шановний головуючий. Ви знаєте, вчора Верховна Рада України змогла продемонструвати, що вміє працювати заради національних інтересів. Я хочу подякувати всім, хто був причетний до прийняття нового Виборчого кодексу України, а саме: Андрію Ключку, Аліні Загоруйко, Олександрю Пузанову, Івану Крульку та Руслану Князевичу, вибачте, я не знаю представників інших фракцій у робочій групі. Це, дійсно, фундаментальний документ, який гарантує демократичні права наших громадян.

Але, ви знаєте, сьогодні я здивований. Що ж ви робите, люди добрі? «Слуги народа», что же вы делаете?! Ви ж поклялися, що почнете з народовладдя, «с народовластия», хто українською не розуміє. Я не можу зрозуміти, як ви сьогодні можете такий проект постанови підтримувати? Я вже не кажу про антиконституційність, про те, що така постанова ставить під сумнів весь виборчий процес, те, що ми вчора проголосували. Что вы делаете, люди добрые, я не могу понять.

Вчора я був, дійсно, вражений нашим урочистим засіданням. Згадайте, що говорили наші «отцы-основатели». Я не можу не згадати виступ Леоніда Макаровича Кравчука, який сказав, що 16 липня 1990 року, 30 років тому, вони взяли на себе сміливість і проголосували Декларацію про державний суверенітет України. Чому? Тому що слухали народ України, а вони називалися комуністами. І ви, які назвали себе «слугами» України, боїтеся прийти до ваших

господарів, тому що ви їх обдурили і дурите далі. А до лікарні треба буде 200 кілометрів їхати. Оце те, що ви зробили.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлія Володимирівна Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Знаєте, зараз, під час цього розгляду в залі, згадується один з класиків, який колись сказав, що є дві проблеми – «дураки і дороги». На жаль, 150 років минуло, але нічого не міняється.

Я можу сказати, що сьогодні закладається не просто ядерний заряд під Україну, країна не просто буде розірвана на шматки, це нічого спільного з децентралізацією не має, це має прямий стосунок до позбавлення людей усіх прав. Я хочу вам нагадати, що вчора було 30 років Декларації про державний суверенітет України, і там згадувалася Конституція України. Так ось, те, що зараз робиться, порушує чотири статті Конституції України і прямо суперечить рішенню Конституційного Суду України від 2001 року. Я вам скажу, що якщо ви зараз вчините цей злочин, ми йдемо до Конституційного Суду України, і ця вакханалія буде припинена.

Звертаюся до мажоритарників із закликом не голосувати. Не здавайте країни і не зраджуйте її!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Білозір Лариса Миколаївна, група «Довіра».

БІЛОЗІР Л.М., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, самовисуванець).* Шановні колеги, це голосування є важливим і вирішальним для місцевого самоврядування та реформи децентралізації. Ми вже проголосували за проект закону [№ 3614](#): гроші – громадам, і ці 1470 громад отримають такі самі повноваження й фінанси, як і районні ради та міста обласного значення.

Сьогодні дуже багато стейкхолдерів, це дуже заполітизоване питання, але якщо ми не проголосуємо за ці райони, то матимемо хаос, тому що Центральна виборча комісія буде змушена оголошувати вибори в тих малих районах, які на сьогодні існують, а це 490 районів, і буде взагалі пересікання повноважень і громад, і районів.

Тому я прошу вас все-таки проголосувати за цей проект постанови, який підтримав наш профільний комітет з питань організації влади, для того щоб завершити реформу децентралізації і провести вибори на новій територіальній основі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, підходили керівники депутатських фракцій і груп, після цього проекту постанови ми будемо голосувати ще два законопроекти без обговорення, продовжую засідання на 15 хвилин.

До слова запрошується Безгін Віталій Юрійович.

Ми ще будемо голосувати без обговорення, якщо це буде без обговорення, законопроекти про оборонні закупівлі та зовнішню розвідку, правильно я розумію?

Безгін Віталій Юрійович.

БЕЗГІН В.Ю. Дякую, колеги. З цієї трибуни ми чуємо дуже багато міфів про реформу децентралізації. Так само ми чуємо по телебаченню про те, що ми віддаємо послуги від людей, про те, що їм, щоб отримати довідку, доведеться їхати 100-200 кілометрів, що є нічим іншим, як фейками і спробами місцевих феодалів зберегти вплив.

Насправді сама реформа наближає послуги до людей. Усі послуги, усі ресурси, зокрема, за рахунок внесення змін до Бюджетного кодексу України, ми спускаємо вниз, у громади. Умовно кажучи, бабусі, яка живе в будь-якому селі, для того щоб отримати довідку, не треба буде їхати до районного центру, вона отримуватиме її в центрі надання адміністративних послуг, який буде біля її дому.

Тому давайте не маніпулювати, не перетворювати місцеве самоврядування на хаос, а просто завершимо реформу, яка триває вже шість років.

Прошу всіх підтримати і голосувати «за».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, підготуйтеся... (*Шум у залі*). Ні, з процедури не можна. Будь ласка, підготуйтеся до голосування (*Шум у залі*). Завершимо питання, ви виступите з процедури.

Готові голосувати?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про утворення та ліквідацію районів» ([№ 3650](#)) за основу та в цілому з урахуванням пропозицій комітету та необхідними техніко-юридичними правками. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 238.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах (*Шум у залі*).

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Ганьба! Ганьба!

ГОЛОВУЮЧИЙ. З процедури – Пузійчук.

ПУЗІЙЧУК А.В. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, під час голосування цієї постанови було порушено дев'ять статей Конституції України, статтю 112 Регламенту Верховної Ради України, за якою народним депутатам

матеріали повинні бути надані за сім днів, а проект постанови з'явився лише вчора.

Наступне. Відповідно до частини третьої статті 48 «Скасування рішень Верховної Ради» Регламенту Верховної Ради України: «У разі порушення встановленої цим Регламентом процедури при розгляді й голосуванні проекту закону, постанови... народний депутат, інший суб'єкт права законодавчої ініціативи... можуть звернутися до головуючого на пленарному засіданні із заявою про порушення цього Регламенту при розгляді й голосуванні питання».

Наша фракція подаватиме проект постанови про скасування цієї постанови, яка прийнята з порушенням Регламенту Верховної Ради України та дев'яти статей Конституції України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Проект постанови на проект постанови не подається. Ви як колишній перший заступник голови регламентного комітету повинні це непогано знати. Дякую (*Шум у залі. Оплески*).

Ви не можете зареєструвати проект постанови про блокування постанови. Ви не можете заблокувати! Закон можна. Почитайте Регламент Верховної Ради України, будь ласка. Дякую (*Шум у залі*).

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про оборонні закупівлі» ([№ 2398-д](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Так ми домовлялися? Готові голосувати? (*Шум у залі*).

Одна поправка? Яка поправка? Назвіть номер поправки. Поставити її на підтвердження.

Запрошується на трибуну Завітневич. Будь ласка.

ЗАВІТНЕВИЧ О.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, щоб зекономити час, прошу поставити поправку 638 на підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще раз скажіть номер поправки, будь ласка.

ЗАВІТНЕВИЧ О.М. Поправка 638.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 638. Вона була комітетом врахована, але зараз, я так розумію, що... Про що вона, скажіть, ви ж голова комітету. Олександр Михайловичу, про що ця поправка?

ЗАВІТНЕВИЧ О.М. Добре. Зачитаю поправку 638. «Додати підпункт 9 пункту 9 Прикінцевих та перехідних положень:

«9) У Законі України «Про Національне антикорупційне бюро України» («Відомості Верховної Ради України» (ВВР), 2014, № 47, ст. 2051)»:

Пункт 15) частини першої статті 17 викласти у такій редакції:

«15) зберігати, носити, використовувати та застосовувати військову та спеціальну техніку, боєприпаси, вогнепальну зброю і спеціальні засоби, засоби технічного та криптографічного захисту інформації, засоби спеціального зв'язку, а також товари подвійного використання, засоби індивідуального захисту, спеціальний (формений) одяг, а також застосовувати заходи фізичного впливу на підставах і в порядку, передбачених законами та іншими нормативно-правовими актами України;».

І далі статтю 18 викласти у такій редакції: «Працівники Національного бюро мають право застосовувати заходи...», – це той самий текст.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Думаю, колеги зрозуміли про яку поправку йдеться. Ще раз назвіть її номер, будь ласка.

ЗАВІТНЕВИЧ О.М. Поправка 638.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 638 комітетом була врахована, але я так вважаю, що думка може бути змінена. Правильно я розумію?

Ставлю цю поправку на голосування. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 11.

Рішення не прийнято. Поправку відхилено.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про оборонні закупівлі» ([№ 2398-д](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 276.

Рішення прийнято. Закон прийнято.

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Службу зовнішньої розвідки України» щодо діяльності Служби зовнішньої розвідки України» ([№ 2414-д](#)).

До слова запрошується заступник голови Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки Безугла Мар'яна Володимирівна (*Шум у залі*).

БЕЗУГЛА М.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (одномандатний виборчий округ № 217, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). За результатами обговорення комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України

відповідно до частини другої статті 117, частини шостої статті 118 та пункту 3 частини першої статті 123 Регламенту Верховної Ради України проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Службу зовнішньої розвідки України» щодо діяльності Служби зовнішньої розвідки України» (№ 2414-д), підготовлений комітетом до другого читання, прийняти в другому читанні та в цілому.

Колеги, це технічний законопроект, основний проект Закону «Про розвідку» ми будемо розглядати на позачерговій сесії.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я правильно розумію, ми ставимо на голосування пропозицію про прийняття законопроекту в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками? *(Шум у залі)*.

Шановні колеги, дивіться, була домовленість про те, що ми розглядаємо цей законопроект без поправок, так? Зараз стоїть людина і каже: поправки. У мене запитання до голів фракцій і груп, які підходили... *(Шум у залі)*. Якщо ви домовлялися... *(Шум у залі)*.

Це проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Службу зовнішньої розвідки України» щодо діяльності Служби зовнішньої розвідки України». У вас до нього поправки? *(Шум у залі)*. А де ваші поправки? Шановний пане Бурміч, назвіть номер своєї поправки, будь ласка *(Шум у залі)*. Анатолію Петровичу, назвіть, будь ласка, номер хоча б однієї своєї поправки до цього законопроекту! *(Шум у залі)*. Поправка 6? Добре.

Поправка 6. Увімкніть мікрофон Бурміча.

БУРМІЧ А.П. Цей законопроект стосовно Служби зовнішньої розвідки, якщо хтось читав, на одну сторінку, але там є дуже суттєві моменти.

Перше. Вона виводиться взагалі з системи органів виконавчої влади України. Її роблять незалежною, як Національне антикорупційне бюро України. Не може такого бути, не може орган державної влади бути самостійним – не належати ні до законодавчої, ні до виконавчої, ні до судової гілки влади. Що ми робимо?

Друге. Ми хочемо з Служби зовнішньої розвідки зробити НАБУ, потім будемо думати, на кого вона працює. Це перша...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 6 Бурміча. Комітетом вона відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 49.

Рішення не прийнято.

Поправка 16. Бурміч.

БУРМІЧ А.П. Поправка 16 стосується того, що наша Служба зовнішньої розвідки створюватиме свої територіальні структури, обласні і таке інше. Цього

не можна допускати. Чому? Тому що вона повинна працювати ззовні. Така ситуація в нас уже була до 2005 року, потім це було скасовано. Для цього побудували їм будівлю в лісі, щоб їх ніхто не бачив.

Як може Служба зовнішньої розвідки працювати по території України? Є розвідка з території України, вона в нас існує – це радіорозвідка, кіберрозвідка. Я прошу не плутати розвідку з території і розвідку по території України. Це зовсім різні принципи завдання. З нас будуть сміятися, не робіть цього!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 16 народного депутата Бурміча. Комітетом вона відхилена. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 71.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Службу зовнішньої розвідки України» щодо діяльності Служби зовнішньої розвідки України» ([№ 2414-д](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 244.

Рішення прийнято. Закон прийнято.

Зараз 13 година 15 хвилин. Переходимо до розгляду запитів. Але, шановні колеги, почекайте, не розходьтеся. Ми сьогодні закриваємо сесію, тому прошу всіх народних депутатів о 13 годині 50 хвилин повернутися на свої робочі місця, щоб ми закрили сесію, як це необхідно у Верховній Раді України.

Олена Костянтинівна Кондратюк.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України **КОНДРАТЮК О.К.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Дмитре Олександровичу.

Протягом пленарного тижня внесено народними депутатами 156 депутатських запитів. З них до Кабінету Міністрів України – 78, до Президента України – 0, до органів Верховної Ради України – 0, до керівників інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування – 74, до керівників підприємств, установ та організацій, розташованих на території України незалежно від їх підпорядкування і форм власності – чотири.

Отже, оголошуються запити народних депутатів.

Арсенія Пушкаренка – до Генерального прокурора щодо необхідності передачі до Офісу Генерального прокурора кримінального провадження для його повного, всебічного вивчення, неупередженого розгляду та розслідування у зв'язку з наявним конфліктом інтересів.

Єлізавети Богуцької – до заступника міністра охорони здоров'я – Головного державного санітарного лікаря України щодо надання статистичних даних про смертність за іншими захворюваннями за весь період боротьби з епідемією коронавірусу в Україні.

Єлізавети Богуцької – до заступника міністра охорони здоров'я – Головного державного санітарного лікаря України щодо надання статистичних даних про спалах коронавірусної хвороби COVID-19 після відвідування церков та інших релігійних установ під час святкування Великодня 19 квітня 2020 року.

Єлізавети Богуцької – до заступника міністра охорони здоров'я – Головного державного санітарного лікаря України щодо причин, якими обумовили заборону на відвідування парків, скверів, зон відпочинку, лісопаркових та прибережних зон.

Єлізавети Богуцької – до заступника міністра охорони здоров'я – Головного державного санітарного лікаря України щодо перепрофілювання лікарень у межах боротьби з коронавірусною хворобою COVID-19.

Єлізавети Богуцької – до заступника міністра охорони здоров'я – Головного державного санітарного лікаря України щодо надання інформації про кількість завезених в Україну засобів захисту від COVID-19.

Єлізавети Богуцької – до заступника міністра охорони здоров'я – Головного державного санітарного лікаря України щодо визначення ознак безсимптомного захворювання на COVID-19.

Єлізавети Богуцької – до заступника міністра охорони здоров'я – Головного державного санітарного лікаря України щодо визначення кількості осіб з легким перебігом захворювання коронавірусною хворобою COVID-19.

Єлізавети Богуцької – до заступника міністра охорони здоров'я – Головного державного санітарного лікаря України щодо надання інформації про доказову морфологічну базу, яка підтверджує специфічний патоморфоз коронавірусної інфекції COVID-19.

Олександра Ткаченка та Івана Шинкаренка – до Державної аудиторської служби України щодо необхідності всебічної перевірки фактів можливого порушення законодавства на комунальному некомерційному підприємстві «Обласний центр онкології».

Олександра Ткаченка та Івана Шинкаренка – до Кабінету Міністрів України щодо вжиття дієвих заходів, спрямованих на стабілізацію та поліпшення екологічної ситуації у місті Білгороді-Дністровському.

Олександра Ткаченка та Івана Шинкаренка – до Кабінету Міністрів України щодо вирішення питання надання в користування майна закладів освіти.

Володимира Крейденка – до голови Національної поліції України, Генерального прокурора щодо підстав перебування громадянина Російської Федерації на території України та отримання ним громадянства України.

Михайла Цимбалюка – до Прем'єр-міністра України щодо негативних наслідків відсутності фінансування коштів на окремі види страхових виплат у період карантину у зв'язку із дією норм закону № 553-ІХ.

Михайла Цимбалюка – до Прем'єр-міністра України щодо фінансування Державної програми розвитку регіону українських Карпат на 2020-2022 роки.

Володимира Іванова – до Прем'єр-міністра України, міністра соціальної політики України, голови правління Пенсійного фонду України щодо неприпустимості обмеження або скасування пільг для ветеранів війни, на яких поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Володимира Іванова – до Прем'єр-міністра України, міністра соціальної політики України, віце-прем'єр-міністра України – міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, міністра фінансів України щодо необхідності збільшення обсягу фінансування заходів з надання тимчасового житла для внутрішньо переміщених осіб.

Володимира Іванова – до міністра охорони здоров'я України, тимчасово виконуючої обов'язки голови Національної служби здоров'я України щодо проблемних питань можливої оптимізації закладів охорони здоров'я Херсонської області, що виникли внаслідок запровадження з 1 квітня 2020 року другого етапу медичної реформи.

Ольги Василевської-Смаглюк – до міністра внутрішніх справ України щодо вжиття заходів для поновлення громадянства Сергія Василевського.

Максима Дирдіна – до голови Національної поліції України щодо перевірки діяльності керівництва Первомайської міської ради Миколаївської області та перевірки діяльності автомобільної газозаправної станції у місті Первомайську Миколаївської області.

Дмитра Чорного – до Прем'єр-міністра України, голови Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру щодо законності реєстрації земельної ділянки на підставі технічної документації, дозвіл на розробку та затвердження якої Дніпровською селищною радою Дніпропетровської області не надавався.

Олександра Ткаченка та Івана Шинкаренка – до Кабінету Міністрів України щодо забезпечення фінансування капітального ремонту автомобільної дороги Десантне – Мирне.

Олексія Жмеренецького – до виконувача обов'язків Директора Державного бюро розслідувань, Генерального прокурора щодо можливого сфабрикованого кримінального провадження стосовно товариства з обмеженою відповідальністю «Укравтономгаз».

Олексія Жмеренецького – до Прем'єр-міністра України щодо ситуації, яка склалася з приводу заборгованості Державного підприємства «НАЕК «Енергоатом» перед підприємствами.

Михайла Ананченка – до міністра внутрішніх справ України щодо можливих шахрайських дій з боку засновників та учасників товариства з обмеженою відповідальністю «Полтавамоллпрод».

Ігоря Васильєва – до голови Національної поліції України, Генерального прокурора щодо необхідності вжиття заходів.

Романа Каптелова – до Генерального прокурора, виконувача обов'язків Директора Державного бюро розслідувань, Директора Національного антикорупційного бюро України щодо проведення перевірки посадових осіб управління архітектури в місті Першотравенську Дніпропетровської області.

Романа Каптелова – до голови Державної аудиторської служби України, виконувача обов'язків голови Державної архітектурно-будівельної інспекції України щодо забезпечення проведення перевірки будівництва культурно-спортивного центру по вулиці Багата, 22А в селі Богданівка Павлоградського району Дніпропетровської області.

Марії Іонової – до голови районної адміністрації Запорізької міської ради по Олександрівському району щодо надання додаткової інформації з реконструкції скверу Театрального у місті Запоріжжі.

Марії Іонової – до виконуючого обов'язки директора комунального підприємства «Міжнародний аеропорт Запоріжжя» щодо надання додаткової інформації з будівництва об'єктів комунального підприємства «Міжнародний аеропорт Запоріжжя».

Олександра Куницького – до Прем'єр-міністра України щодо накладення догани на виконуючого обов'язки голови Державної митної служби Муратова І.М. за неналежне виконання обов'язків, покладених на нього законодавством, під час розгляду депутатського звернення.

Олександра Куницького – до Прем'єр-міністра України щодо приведення діяльності та нормативно-правових актів у відповідність з вимогами Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про стандартизацію».

Групи народних депутатів (Павленко, Синютка та інші, усього 11 народних депутатів) – до Керівника Офісу Президента України, тимчасово виконуючого обов'язки керівника Державного управління справами щодо надання інформації про використання коштів державного бюджету на забезпечення проживання високопосадовців чи інших осіб на території резиденції «Конча-Заспа» Державного управління справами.

Олександра Гереги – до Прем'єр-міністра України щодо забезпечення засобами пожежної сигналізації закладів освіти України.

Ярослава Дубневича – до Прем'єр-міністра України щодо надання неналежної/неповної інформації на депутатський запит «Щодо вирішення питання фінансування незавершеного будівництва об'єктів соціальної інфраструктури».

Ярослава Дубневича – до Прем'єр-міністра України щодо забезпечення комплексного протипаводкового захисту від шкідливої дії вод сільських населених пунктів та сільськогосподарських угідь у Львівській області.

Олеся Довгого – до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг щодо необхідності перегляду тарифу на оплату послуг транспортування та розподілу природного газу.

В'ячеслава Медяника – до Прем'єр-міністра України, тимчасово виконуючої обов'язки міністра енергетики України, голови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг щодо відновлення газопостачання до житлового будинку № 39А по вулиці Василя Жуковського в місті Дніпрі.

Сергія Мандзія – до Прем'єр-міністра України щодо необхідності виділення додаткових коштів для проведення капітального ремонту покрівлі дитячого відділення комунального некомерційного підприємства «Старокостянтинівська центральна районна лікарня».

Сергія Мандзія – до міністра культури та інформаційної політики України щодо виділення державного фінансування на відновлення низки об'єктів історії та культури Хмельниччини.

Владислава Бородіна – до Прем'єр-міністра України, голови правління акціонерного товариства «Державний ощадний банк України», Генерального директора акціонерного товариства «Укрпошта» щодо розгляду питання відновлення роботи відділення «Ощадбанк» та збільшення штату працівників у відділенні «Укрпошта» в селищі Меліоративне Дніпропетровської області.

Михайла Бондаря – до Голови Служби безпеки України щодо перевірки майбутніх студентів з непідконтрольних територій на участь у молодіжних організаціях бойовиків перед вступом до українських вищих навчальних закладів.

Олександра Ткаченка та Івана Шинкаренка – до Кабінету Міністрів України щодо можливого неправомірного втручання в господарську діяльність товариства з обмеженою відповідальністю «Озерне 2012» у місті Кілії Одеської області.

Олександра Ткаченка та Івана Шинкаренка – до Кабінету Міністрів України щодо діяльності Чорноморського басейнового управління Державного агентства рибного господарства України.

Віктора Медведчука та Рената Кузьміна – до міністра оборони України щодо кількості загиблих, поранених, зниклих безвісти військовослужбовців Збройних Сил України під час проведення Антитерористичної операції/операції Об'єднаних сил.

Ірини Констанкевич – до міністра соціальної політики України, Прем'єр-міністра України щодо неналежного забезпечення прав дітей з інвалідністю на фізичну реабілітацію за державні кошти.

Ірини Констанкевич – до міністра культури та інформаційної політики України, голови Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення щодо оголошення Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення конкурсів на отримання ліцензій на мовлення на вільних місцевих (регіональних) каналах мовлення багатоканальної мережі МХ-5 стандарту

DVB-T2 у місті Бродах Львівської області, містах Вараші та Дубровиці Рівненської області.

Олега Колева – до Одеського міського голови щодо проведення капітального ремонту та захисту прав і законних інтересів мешканців будинку по вулиці Сквер Гамова, 17 у місті Одесі.

Олега Колева – до Одеського міського голови щодо стихійного ринку на вулиці Академіка Філатова перед площею Бориса Дерев'янка в місті Одесі.

В'ячеслава Медяника – до міністра соціальної політики України, міністра внутрішніх справ України щодо розміру вартості харчування дітей у державній установі «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 271 (місто Дніпро) Національної поліції України».

Максима Заремського – до Прем'єр-міністра України щодо сприяння у виділенні коштів на будівництво нової пожежно-рятувальної частини в місті Сторожинці Сторожинецького району Чернівецької області.

Максима Заремського – до Прем'єр-міністра України, голови Державного агентства водних ресурсів України, Генерального директора акціонерного товариства «Укргазвидобування» щодо надання допомоги у вирішенні спірного питання проведення руслорегулюючих робіт та підключення до газопостачання жителів Кіцманського та Вижницького районів Чернівецької області, які внаслідок червневого паводка, що мав місце на території області, а також пошкодження газотранспортних систем, до цього часу залишаються без газопостачання.

Андрія Клочка – до Генерального прокурора щодо незадоволення відповіддю на депутатське звернення стосовно неналежного розслідування кримінального провадження, зареєстрованого за фактом незаконної вирубки та викрадення ділової деревини породи дуб вартістю 1 мільйон 742 тисячі гривень.

Михайла Бондаря – до голови Радехівської міської об'єднаної територіальної громади щодо відновлення водопостачання будинку за адресою: місто Радехів, Львівська область, вулиця Смаль-Стоцького, 17.

Ігоря Колихаєва – до Прем'єр-міністра України щодо неналежного виконання посадових обов'язків державними службовцями, які не вжили жодних заходів для відновлення прав територіальних громад Херсонської області.

Ігоря Колихаєва – до міністра захисту довкілля та природних ресурсів України щодо продовження фінансування реконструкції очисних споруд у місті Бериславі.

Олега Колева – до Одеського міського голови щодо продажу спиртних напоїв та порушення громадського порядку в МАФах, розміщених на вулицях Варненська, 16/4 та Івана та Юрія Лип, 39 міста Одеси.

Романа Сохи та Сергія Штепи – до Запорізького міського голови щодо необхідності термінового розв'язання інфраструктурних, житлово-комунальних, соціально-побутових проблем запоріжців.

Тараса Батенка – до міністра закордонних справ України щодо захисту прав людини і основних свобод громадянки України.

Тараса Батенка – до тимчасово виконуючого обов'язки міністра освіти і науки України, міністра оборони України щодо недопустимості примусового і передчасного призову громадян України віком 18-19 років у 2020 році.

Групи народних депутатів (Фролов, Дубнов та інші, усього шість народних депутатів) – до Прем'єр-міністра України щодо необхідності термінового відновлення права малих та середніх підприємців-аграріїв-позичальників отримувати компенсації на здешевлення кредитної ставки у декількох банках та внесення відповідних змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів, затверджених постановою уряду від 29 квітня 2015 року № 300.

Сергія Львовичкіна – до Прем'єр-міністра України щодо погіршення життєвих умов українських домогосподарств.

Володимира Арешонкова – до виконувача обов'язків начальника Державної екологічної інспекції Поліського округу щодо ситуації з виготовленням деревного вугілля на Житомирщині.

Володимира Арешонкова – до голови Житомирської обласної державної адміністрації щодо ремонту дороги між селами Лучанківського старостинського округу Овруцького району Житомирщини.

Дмитра Нальотова – до голови комунального підприємства «Житлово-експлуатаційна організація № 2» Полтавської міської ради щодо надання інформації про житловий фонд міста Полтави, якому комунальне підприємство «Житлово-експлуатаційна організація № 2» надає послуги з обслуговування.

Галини Васильченко – до Генерального прокурора щодо надання інформації про причини систематичного nereагування органів прокуратури на депутатські звернення.

Олександра Ткаченка та Івана Шинкаренка – до Державної служби України з питань праці щодо вжиття дієвих заходів для захисту трудових прав працівників Долинівської загальноосвітньої школи I-II ступенів Білгород-Дністровського району Одеської області.

Групи народних депутатів (Швець, Яременко та інші, усього 11 народних депутатів) – до Київського міського голови щодо викупу для суспільних потреб земельних ділянок між вулицею Микільсько-Слобідською та проспектом Броварським у Дніпровському районі міста Києва.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати, час на оголошення запитів вичерпано. Будь ласка, запишіться на виступи з різних питань.

Марчук Ігор Петрович.

Заремський Максим Валентинович.

ЗАРЕМСЬКИЙ М.В., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 202, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Слуга народу», виборчий округ № 202, Чернівецька область. Добрий день! Сьогодні у своєму виступі я хочу звернути увагу на ті проблемні питання, які потребують першочергового вирішення. Зокрема, продовження заходів щодо ліквідації наслідків повеневої ситуації, що відбулася у червні та завдала значних збитків структурі краю та багатьом приватним домогосподарствам. Я продовжуватиму докладати зусилля для додаткового виділення коштів та ще більше діяти щодо вивчення та контролю: куди ці гроші були направлені, де використані, які фірми проводили роботу та у якій формі вони здали ці об'єкти, особисто їх огляну.

Потрібно залишати практику, що в такій ситуації, яка сталася, настають моменти, коли вже зробити щось для зменшення негативних наслідків стає неможливо. Слід вводити практику запобігання та готовності, оскільки все частіше повенева ситуація завдає збитків і показує стан об'єктів, які мали б бути готовими забезпечувати захист населення територій від шкідливої дії води.

Окремо хочу наголосити, що місцевими органами мають бути передбачені в резервних фондах кошти, які цілеспрямовано та обов'язково повинні використовуватися в повному обсязі, щоб не повторилася ситуація, як з колишнім керівництвом Чернівецької обласної державної адміністрації, коли з незрозумілих для мене причин кошти з такого фонду не були в повному обсязі виділені під час надзвичайної ситуації, що трапилася в Сторожинецькому районі. Такого більше не буде, і будь-хто нестиме ту відповідальність, яку заслуговує. На це я звертаю увагу кожного, хто зараз виконує функцію державного управління.

Я також направив відповідний депутатський запит щодо вивчення дій з відновлення газопостачання у Вижицькому районі. Більше трьох тижнів люди залишаються без газопостачання. Кожен повинен виконувати свою роботу і не створювати незрозумілих ситуацій та незручностей для людей.

Проблемою є також незаконна вирубка лісу – ситуація, яка болить усім небайдужим до екології людям. Я робитиму все, щоб причетні до цього відповіли за свої протиправні дії та завдану шкоду. Уже зараз розпочалися перевірки природних парків на території округу щодо незаконних вирубок лісу. Але кажу, що це тільки початок, і далі буде.

Продовжується робота щодо відновлення інфраструктури краю, залучення інвестицій, розвитку туризму та спорту. Цьому сприятиме відкриття пунктів пропуску в Сторожинецькому та Путильському районах, а також поновлення дорожнього покриття по округу. Радує й те, що будівництво мосту в Розтоках Путильського району переходить на завершальний етап, що забезпечить якісне сполучення та безпечний переїзд.

Наголошую, що лише від дій кожного керівника різного рівня залежить забезпечення якісного життя людей в окрузі. Щодо зазначених та інших питань направлені відповідні депутатські запити та звернення для реагування та контролю.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нестор Іванович Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, шановний головуючий. Шановні колеги, завершується робота третьої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання. Знаєте, хотілося б згадати щось таке, що людям допоможе. На жаль, не можу, вибачте, не можу.

Закон про продаж землі – люди його проклянуть. Сьогоднішнє рішення про утворення нових районів... Люди добрі, ну, неужели ви не розумієте, що зараз, щоб до лікарні доехать, як мені звонять і говорять, можна і померти, і воскреснути, і знову померти. Середня відстань до лікарні (після вашого голосування сьогодні) – близько 200 кілометрів, а то й, кажуть, 217 кілометрів, мудрі люди уже порахували.

Ну, як так можна ставитися до людей? Народовладдя! Люди ж просили вас їх чути. А хіба ви їх чуєте? Ви про них забули, щоб не сказати «забили» на них.

Тому, шановні друзі, у мене великий сумнів і розчарування з приводу результатів роботи цієї сесії. На що ми витратили тижні роботи? На фішки, щоб по кишнях їх «не тибрить», на казино, на гральний бізнес і це тоді, коли могли дискутувати з приводу підвищення пенсій і зарплат. А ви що робите?

Під тиском нашої опозиційної партії «Опозиційна платформа – За життя» було заблоковано законопроект, який був внесений на позачергову сесію, щоб збільшити виплати окремим представникам у спостережних радах і чиновникам.

В умовах COVID-19 виділили 5 мільярдів гривень на дороги. Люди добрі, та в нас немає ані техніки, ані фахівців, ані бітуму, там зараз усе розкрадають. За ці гроші можна було б побудувати автобан, зв'язавши Львів з Харковом. Це було б єднання України, а не розкрадання грошей, виділених на дороги. За ці гроші можна було б підвищити пенсії до 4 тисяч гривень. До 4 тисяч гривень!

Чим запам'яталася сесія? Розпродажем землі, узаконенням казино – усе що завгодно, лише не те, що потрібно людям. Щоб мати прибуток 4 мільярди гривень з казино, 40 мільярдів гривень наші громадяни мають програти. Тільки уявіть, 40 мільярдів! Це пріоритет національної політики? Ганьба і сором! Просто стыдно!

Тому, знаєте, уже без надії я чекаю чергової сесії. Але хочеться, щоб ви всі все-таки... Я ще раз повторю слова нашого першого Президента України, народного депутата України першого скликання Леоніда Макаровича Кравчука, який сказав, що вони добились и завоевали незалежність, тому що слухали людей. Слухайте людей! Хоча вам уже це запізно.

Дякую за увагу.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович Олександр Сергійович, фракція «Опозиційна платформа – За життя».

КОЛТУНОВИЧ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановна президіє! Шановні народні депутати! Шановні слухачі, виборці! Я хотів би звернути вашу і колег увагу на те, що наша країна занурилася в економічний і соціальний колапс. Чому я вирішив до вас сьогодні звернутися? Тому що ми підводимо ризику під результатами діяльності парламенту, тобто нас як представників народу і людей, які делегували свої голоси за Кабінет Міністрів України.

Я вимушений констатувати той факт, що, отримавши економіку країни рік тому з номінальним зростанням основних макроекономічних показників, Україна суттєво провалюється фактично за всіма параметрами. Наприклад, ми маємо значне падіння валового внутрішнього продукту на 5,9 відсотка. Причинами цього є падіння промислового виробництва на 8,7 відсотка і експорту вже на 6,5 відсотка і таке інше. Наслідком цих речей є невиконання бюджету на 38 мільярдів гривень за підсумками п'яти місяців 2020 року.

Увесь цей комплекс економічних факторів призводить до падіння соціальних параметрів. Наприклад, ми маємо де-юре і де-факто зростання вартості комунальних платежів. Якщо ціна імпортного газу ніби і знижується, але, за офіційними даними Державної служби статистики України щодо комунальних платежів, у травні 2020 року людям нараховано 8,5 мільярда гривень, тоді як у травні 2019 року було 5,6 мільярда гривень. Тобто в нас фактично у півтора рази більша сума у платіжці, хоча, за логікою речей, є економічні підстави для того, щоб ці параметри знижувалися, навіть ціна на газ знижується. Ось у чому полягають проблеми, які призводять до падіння реальних доходів і зменшення купівельної спроможності населення.

На що я хотів би звернути увагу під час наступної сесії, які мають бути першочергові питання? Безумовно, комплексні, структурні економічні реформи, які стимулюватимуть модернізацію усіх сфер життєдіяльності країни. Ми маємо стимулювати технологічний розвиток, тому що в умовах зростаючої глобальної конкурентної боротьби відсутність технологічних новацій призводитиме до втрати конкурентоспроможності, до падіння експорту, а це означає те, про що я сказав, – зменшення обсягів промислового виробництва, відрахувань єдиного соціального внеску тощо і, як наслідок, зменшення тієї самої пенсії. Насправді, з 1 липня цього року нібито підвищили пенсію на 74 гривні, однак це лише мінімальну пенсію. Ті, які мають трохи більше, цього навіть не відчули.

Тому ми наполягаємо на зміні економічного курсу як зростання бази для підвищення соціальних стандартів.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України **КОНДРАТЮК О.К.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.
Власенко Сергій. Ласкаво прошу.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую. Шановні колеги, сьогодні одним з останніх рішень Верховної Ради України перед закриттям чергової сесії ми проголосували за проект Постанови «Про утворення та ліквідацію районів» ([№ 3650](#)), який має очевидні ознаки неконституційності, але це нікого не хвилює. Проголосували – і проголосували. Я розумію, що район – це не квартал, а квартал – це не район. Тому всім було байдуже – і проголосували.

Але в мене виникає низка практичних запитань. Скажіть, будь ласка, шановні панове, які проголосували за цей проект постанови, а як ця постанова співвідноситься з продовженням медичної реформи, яку ви так і не здатні були скасувати за майже півтора року діяльності цієї Верховної Ради України? А як ця постанова співвідноситься з продовженням вами освітньої реформи? А як ця постанова співвідноситься з діяльністю судів на території нових районів? А що буде через один день після публікації цієї постанови з трьома четвертими судів, які розміщені на території цих районів?

Ну, припустимо, об'єднали три райони в один. Було три районні суди, залишається один. А що відбувається з іншими двома? Їх ліквідовують? Їх об'єднують? Як передавати справи? Як слухати справи? Що відбувається з тими справами, які перебувають у процесі розгляду? Хто над цим думав? Чи важливо було прийняти постанову, просто щоб прийняти, щоб забезпечити собі трохи кращий результат на місцевих виборах? То давайте про це скажемо чесно, що лише заради цього ця постанова і приймалася.

Фракція політичної партії Всеукраїнського об'єднання «Батьківщина» готуватиме конституційне подання щодо неконституційності цієї постанови. Ще раз підкреслюю, зазначений нормативний акт не відповідає низці статей Конституції України.

До речі, під час розгляду цього питання шановний пан Голова Верховної Ради порушив Регламент Верховної Ради України і не надав слова з процедури, хоча я хотів єдиного – запропонувати опублікувати у «Голосі України» список усіх ліквідаторів районів або, я сказав би, убивць районів, які сьогодні за це проголосували, щоб кожний громадянин України знав, особливо це стосується мажоритарних депутатів, хто саме вбивав райони, хто саме створював хаос у сфері державного управління на місцевому рівні, хто саме створював хаос у судовій системі, хто саме продовжував створювати хаос у системах медицини та освіти.

На жаль, лише за такими рішеннями ми запам'ятали цю сесію. Майже жодного рішення не було, яке приймалося б на користь людей.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Сергій Вельможний, депутатська група «Довіра».

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 112, Луганська область, самовисуванець). Луганщина, група «Довіра». Шановні колеги, прошу звернути

увагу на стан речей на одному з найбільших заводів Луганщини – на заводі «Зоря». Цей завод завжди мав стратегічне значення для міста Рубіжного та Луганської області загалом. За підтримки заводу відбулося будівництво житла, підприємство надавало робочі місця тисячам людей, дозволяло регіону стрімко розвиватися та мати серйозну економічну базу.

Це підприємство підпорядковується Державному концерну «Укроборонпром». Але зараз цей гігант перебуває в жахливому стані. Помилки керівництва чи навмисні злочинні дії призвели до майже повного знищення державного заводу. Жахає неефективна управлінська політика. Видатки на оплату праці становлять понад 1,5 мільйона гривень, це 60 відсотків обсягу загального розміру видатків. Крім того, основним джерелом доходу «Зорі» є надання послуг охорони вантажів. Договір було укладено товариством з обмеженою відповідальністю «НВП «Зоря», але цей договір про охорону був укладений на абсолютно не вигідних для підприємства умовах. До того ж через недбале, а можливо, і злочинне керівництво завод стрімко втрачає власний капітал. Лише за 2015 рік завод «Зоря» втратив понад 60 відсотків власного капіталу.

Прошу керівництво концерну «Укроборонпром» звернути на це увагу. Ми вимагаємо від правоохоронних органів негайно зосередитися на діяльності цього підприємства. Порушене за моєю ініціативою і заявою Головним слідчим управлінням кримінальне провадження було безпідставно направлено «вмирати» до слідчого підрозділу міста Рубіжного.

Команда Шахова, Луганщина вимагають провести детальний аудит діяльності підприємства, який і покаже масштаби зловживань та недбальства керівництва «Зорі».

Я вважаю, як і вся Луганщина, що доведення до банкрутства заводу, який забезпечував розвиток цілого регіону, – злочин проти народу України, він має бути розслідуваний, а винні покарані.

Дякую за увагу. Сергій Вельможний, Луганщина, група «Довіра».

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Володимир Арешонков, група «Довіра». Будь ласка.

АРЕШОНКОВ В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 64, Житомирська область, самовисуванець). Група «Довіра», виборчий округ № 64, Житомирщина. Шановні колеги, шановні глядачі! Ми завершуємо роботу чергової сесії і бачимо, що чим далі, тим більше пристрастей вирують у залі під час прийняття рішень, лунають звинувачення на адресу одне одного: хтось не розуміє, як треба будувати життя, а хтось патріотичніший.

Хочу нагадати, що, скажімо, основні дискусії, які сьогодні точилися навколо продовження або завершення на останньому етапі реформи децентралізації, були пов'язані не з тим, що мої шановні колеги категорично заперечують сам факт проведення реформи для пошуку найоптимальнішої моделі управління територіями. Ні, мова не про це. Ідеться про те, що під час прийняття будь-якого

рішення повинні бути дотримані система і логіка. А ось коли це порушується, виникають непорозуміння, тоді люди не розуміють, крім того, загострюються суперечності між нами, народними депутатами.

Простий приклад, голосування постанови щодо районів, яке відбулося сьогодні. Якби свого часу було зроблено все за реформою, як заплановано, коли ми одночасно мали створювати об'єднані громади, ліквідовувати райони, проводити повну модернізацію роботи державних адміністрацій, передавати в повному обсязі основні повноваження об'єднаним територіальним громадам, тоді усе було б логічно і не дублювало б іноді одне одного. Саме про це говорили мої шановні колеги.

З іншого боку, не потрібно перебільшувати роль того, що сьогодні відбулося. Ніякої трагедії через те, що райони будуть укрупнені, немає. Громадяни, на жаль, за такої системи фінансування не відчують якоїсь значної різниці. Проте ми маємо працювати системно саме над тими реформами, які були започатковані. І я підтримую колег: давайте системно працювати над медичною реформою, тому що сьогодні ми не врегулювали багато питань, а зараз буде пауза в нашій роботі, з осені – вибори, і знову затягнеться вирішення цих питань.

Аналогічно потребує вдосконалення система освіти, особливо після переходу на 12-річне навчання, навчальні заклади нового типу і таке інше.

Тому, шановні колеги, давайте з осені сконцентруємося над системною спільною роботою для завершення або продовження тих реформ, які були підтримані більшістю і громадян України, і народних депутатів у цьому сесійному залі.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Марія Іонова, «Європейська солідарність». Будь ласка.

ІОНОВА М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дуже дякую, шановна головуюча. Шановні колеги! Прошу 3 хвилини вашої уваги, тому що я говоритиму про ті речі, які стосуються нас усіх, незалежно від політичної партії, – це питання миру і війни. Як би нам не хотілося, ми не можемо закривати очі на те, що відбувається на фронті, а там практично щодня гинуть українці і десятки поранених, у госпіталях тихо помирають українські воїни. Це громадяни України, це наші з вами виборці. Сьогодні лише 17 липня, а кількість смертей уже зрівнялася з втратами за червень.

На фронті відбувається очевидна ескалація бойових дій. Декілька днів тому бойовики вкотре порушили всі моральні та гуманітарні норми, обстрілявши із засідки поблизу селища Зайцевого наших військових, які здійснювали попередньо домовлену евакуацію тіла загиблого військовослужбовця. Підступне вбивство медика, на якому були всі відповідні маркування, є черговим свідченням того, що проросійські бойовики навіть не збираються дотримуватися міжнародно-правових гуманітарних норм, і запізнила реакція Президента України – це

теж віроломний воєнний злочин, тому що це пародія на Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України. Він у своїй заяві навіть не може назвати державу-агресора.

Я перепрошую, це ми воюємо, ми зазнаємо втрат, це наших кримських татар та проукраїнських громадян арештовують у Криму, а ми боїмося назвати ім'я ворога, щоб не образити його, чи що?

Ми бачимо, як Росія піднімає сьогодні градус протистояння і продовжує нарощувати агресивну терористичну політику, активніше залучаються представники силових структур Російської Федерації, а це снайпери і групи спецпризначення. Російські окупаційні війська продовжують блокувати проїзд представників Спеціальної моніторингової місії Організації з безпеки і співробітництва в Європі і збивають їх безпілотники.

Усе це свідчить про те, що Російська Федерація готова до ескалації бойових дій проти України. На нашому кордоні Росія тримає три міжвидові угруповання військ, які здатні без оголошення мобілізації провести раптові наступальні дії. А чому досі не скликано Ради національної безпеки і оборони України? Чому за нашою заявою як держави Україна, яка потерпає від російської агресії, не скликається Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй? Адже ніхто не захищатиме України, лише ми самі, і позиція першої особи держави – це чіткий сигнал міжнародному співтовариству до спільних дій, до збільшення тиску на Кремль.

Пане Президенте, не мовчіть! Якщо мовчатиме ваш телефон, то мовчатиме міжнародна спільнота. Треба підняти слухавку і подзвонити у Берлін, Париж, Вашингтон, висловити своє обурення фактом воєнного злочину та скоординувати дії. Не треба цуратися здобутків тих п'яти років, які були досягнуті, починаючи від Петра Порошенка, урядом і парламентом. Це було зроблено для країни, розширюйте це і розвивайте, але не ламайте.

Дякую. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Дмитро Костюк, фракція «Слуга народу». Будь ласка, пане Дмитре.

КОСТЮК Д.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 65, Житомирська область, політична партія «Слуга народу»). Житомирщина, Комітет Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики. Добрий день! Скоро буде рік після проведення парламентських виборів, і, мабуть, настав час робити певні звіти. У цьому разі хотілося б поговорити саме про агропромисловий комплекс, про те, що вдалося або не вдалося зробити владі за цей уже майже рік.

Для початку хочу подякувати всім народним депутатам у цьому залі, завдяки яким ми змогли прийняти, справді, історичні рішення, яких чекали українці, навіть не з 1991 року, а ще раніше, з часу існування Української Народної Республіки, коли обіцяли – не зробили. Ми це зробили через більш ніж

100 років. Ми нарешті дали можливість людям розпоряджатися своєю землею, земля стала власністю громадян України. Це, певно, найбільший наш здобуток.

Серед законопроектів, на чому слід зауважити, які йшли через наш комітет і були підтримані Верховною Радою України, є проект про просторове планування, про те, щоб органи місцевого самоврядування мали можливість здійснювати просторове планування території громади без корупційних схем, прозоро, щоб усі могли за цим слідкувати, щоб був громадський контроль.

Законопроект про передачу Державній службі України з питань геодезії, картографії та кадастру (Держгеокадастру) земель поза межами населених пунктів до громад, щоб громади мали фінансовий інструмент для свого існування, щоб мали гроші на медицину, освіту.

Законопроект, який ми нещодавно підтримали в першому читанні (сподіваюся, він буде проголосований уже наступної сесії), про те, щоб люди мали можливість отримати свої паї, які їм обіцяли. Це стосується працівників агропромислового комплексу, селян, які працюють у соціальній сфері, атовців.

Ми зробили доволі багато, але, на жаль, люди не бачать результатів нашої роботи, тому що поки ми у Верховній Раді України приймали такі необхідні проекти законів, Кабінет Міністрів України не виконував своєї частини роботи. Ми і досі маємо випадки рейдерства, ситуацію, коли Держгеокадастр не пере-завантажений. За стільки місяців не змогли провести конкурс і призначити нового начальника Головного управління Держгеокадастру у Житомирській області, є виконавач обов'язків, а землі в цей час дерибаняться кожного дня.

Така сама ситуація складається в Державній продовольчо-зерновій корпорації України, яка має величезні борги перед кредиторами і питання досі не вирішено, в Аграрному фонді. Є дуже багато проблем і, на жаль, мало результатів дій Кабінету Міністрів України.

Тому, напевно, настав час робити висновок. Я звертаюся до Прем'єр-міністра України: історія показала, що ліквідація окремого Міністерства аграрної політики та продовольства України була помилкою, і в міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, мабуть, немає часу або бажання займатися цими проблемами. Прошу розглянути...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Роман Гришук, фракція «Слуга народу». Будь ласка. Це, напевно, останній виступ.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Єдине прохання, шановні колеги, запросіть народних депутатів до залу. Після цього ми переходимо до закриття сесії.

ГРИЩУК Р.П., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 222, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Слуга народу». Шановні колеги! Наскільки я розумію, це останній виступ на цій сесії. Дозвольте привернути вашу увагу до такого питання, як забудова територій наших університетів.

За останні 10 років на території університетів та науково-дослідних центрів введено в експлуатацію щонайменше 49 житлових комплексів. І це лише ті, які мають усі дозвільні документи і не замасковані під реконструкцію. Наведу приклад. Три житлові комплекси на території Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», по два – на території Національного авіаційного університету, Київського національного університету будівництва і архітектури, Національної академії внутрішніх справ і Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Житловий комплекс на території Київського національного університету імені Тараса Шевченка складається за планом з 18 будинків.

Знаєте, проблема не в самому факті забудови. Університети, дійсно, мають будуватися, розростатися, повинні з'являтися гуртожитки і корпуси. Але річ у тому, що від цих забудов нічого не отримують ані держава, ані університети, ані студенти. Наприклад, у житловому комплексі «Кампус» на території КПІ мав би бути розташований ліцей, про це підписали меморандум забудовник та університет. Як ви розумієте, житловий комплекс побудовано, ліцею немає. На зустрічі з ректорами Президент України наголосив на необхідності побудови гуртожитків для студентів.

Я хотів розібратися в питанні, може, я щось неправильно зрозумів. Треба вивчити договори на це будівництво, почитати інвестиційні договори, а раптом є якась вигода для університетів і студентів. Але університети інформацію про ці інвестиційні договори приховують. У КПІ відповідають, що це комерційна таємниця. Міністерство освіти і науки України взагалі не володіє інформацією. На початку цього року Рахункова палата підготувала звіт, в якому зазначено, що Міністерство освіти і науки України не займається обліком майна і земель університетів, хоча зобов'язане це робити. Але проблема не лише в Міністерстві освіти і науки України.

У місті Києві на вулиці Кудряшова, 8-10 (це Солом'янський район) на території Національної академії внутрішніх справ, що належить до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України, а не Міністерства освіти і науки України, проводиться реконструкція гуртожитків І, знаєте, так вдало реконструюють гуртожитки, що там забудовник уже продає квартири.

Я вважаю таку ситуацію недопустимою у час, коли студенти живуть у принизливих умовах, коли викладачі працюють із застарілим обладнанням, а ректори підписують договори про зведення чергових висоток і житлових комплексів на території університетів. Я вже направив запити до Міністерства освіти

і науки України, Міністерства внутрішніх справ України. Ми маємо цим зайнятися.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, будь ласка, запросіть народних депутатів до залу. Усі бажачі повернулися? Я так розумію, що не для всіх народних депутатів закриття сесії свято (*Шум у залі*).

Є бажання працювати. Добре. Ваше бажання виконано, чекаю всіх у вівторок о 12 годині. Прошу не запізнюватися (*Шум у залі*).

Відповідно до статті 83 Конституції України чергова четверта сесія Верховної Ради України дев'ятого скликання розпочне свою роботу у вівторок 1 вересня 2020 року о 10 годині.

Шановні народні депутати, третю сесію Верховної Ради України дев'ятого скликання оголошую закритою.

(Лунає Державний Гімн України).

Героям слава! (*Оплески*).

Шановні народні депутати, я всіх запрошую до фотографування. Можемо це зробити в залі або на ганку. Як зробимо? На ганку? Тут? Добре (*Шум у залі*).